Ազգ
Azg

Նոյեմբեր 18
Հինգշաբթի
1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիւ 222 (473)
գինը՝ 25 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետութեան 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Государственная библиотека Арм. ССР им. А. Мясникяна

Թեհրան

Թուրքական զորքերը պատրաստվում են մտնել Իրան

Իրանի ԱԳՆ խոսնակը նոյեմբերի 15-ին հերքեց թուրքական մամուլի հաղորդումը, թե Թուրքիան նախազգուշացրել է Իրանին Քրդստանի բանվորական կուսակցության (PKK) զինյալների դեմ գործողությունների ընթացքում Իրանի սահմանը հատելու հնարավորության մասին: Թուրքական մամուլը հաստատել էր, թե վարչապետ Չիլլերը հայտնել է Իրանի ԱԳ նախարարին, որ եթե Իրանը չմիանա PKK-ի դեմ գործողություններին, ապա Թուրքիան իրեն «օրինական իրավունք կվերապահի» հուրդ զինյալներին դեմ մարտնչելիս խախտել սահմանը: «Նման հարց երբեւէ չի արծարծվել բանակցությունների ժամանակ», հայտնեց խոսնակը մերժելով այն պնդումները, թե Չիլլերը փոխարտգործնախարար Բուլչերդիի հետ հանդիպման ժամանակ հատել էր համաձայնության եւ այժմ միայն սպասում է Իրանի պատասխանը:

Ռոյթեր

Ղարաբաղի Հարց

ԱՄՆ-ը ԵԱՀԽ գործընթացի մասին

ԵԱՀԽ-ում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Մարեսկան նոյեմբերի 16-ին կայացած մամուլի ասուլիսում անդրադառնալով Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման վերջին նախաձեռնությանը, հայտարարելով, որ հայ ադրբեջանական հակամարտության կողմերի ղեկավարները «ծանր պատասխանատվություն» կստանձնեն, եթե չհամաձայնեն խաղաղության վերջին առաջարկությանը: Մարեսկան խոր մտահոգություն հայտնեց նախեւառաջ գալիք ձմռան հանդիման մոտ մեկ միլիոն փախստականների ճակատագրով, ինչպես նաեւ տնտեսության քայքայման եւ հակամարտության միջազգայնացման առիթով: Դեսպանի հայտարարությամբ, Վիեննայում առաջադրված նախագիծը «ճմեռվանից առաջ լուծում գտնելու վերջին հնարավորությունն է»: Պարզաբանելով, որ ծրագրով նախատեսված է զինադադարի հաստատում, ապա՝ հայկական զորքերի դուրսբերում, Մարեսկան շեշտեց, թե այս ամենը «պետք է ստուգվի միջազգային ուժերի կողմից»: Ընդունված հայտարարագիրը կողմերին նախազգուշացնում է ինչպես զինադադարի խախտման, այնպես էլ նման դեպքում զինված հակահարվածի համար: «Նման վարքը չի համապատասխանում բանակցությունների գործընթացին եւ կդատապարտվի համաշխարհային կարծիքի կողմից», հայտարարեց դեսպանը: Ասուլիսի ընթացքում լայնորեն լուսաբանվեց հակամարտության միջազգայնացման վտանգը, նշվեց, որ այն պարունակում է պատերազմի ընդլայնման եւ նոր կողմերի ներգրավման սպառնալիք: «Կարեւոր չէ, թե ով կփորձի ներգրավվել հակամարտության մեջ, ես կարծում եմ, մենք հնարավորություն կունենանք նրան ետ կանգնեցնել», նկատեց դեսպանը: Նա առանձնապես շեշտեց այն հանգամանքը, որ «ԱՄՆ-ը Կովկասում իր համար դեր չի փնտրում, սակայն հույս ունի օգտակար լինել որպես միջնորդ եւ խաղաղության գործընթացի կասալիզատոր»: ■

Ճգնաժամ

«ՄԱՏՆԻՉԸ ՏՆԻ՞Ց Է», ԹԵ՞ ԿԱՐԳԱԴՐԻՉՆ Է ԴՐՍԻՑ

Նոյեմբերի 22-ից մտցվում է հայկական դրամը

«Օստանկինո» հեռուստատեսային «Նովոստի» ծրագրի կեսգիշերային հայտարարությունից հետո, ըստ որի իրազեկ աղբյուրներից ստացված տեղեկություններով ս. թ. նոյեմբերի 22-ից շրջանառության է մտցվելու հայկական ազգային դրամը, հաջորդ օրվանից կտրուկ ավելացավ մայրաքաղաքի փակված խանութների թիվը: Հավելյալ «շնչող» առեւտրում շարժառակալ գինը 6000 հին ռուբլի էր, կարագը՝ 20000, տեղական ծխախոտը՝ 1500, արտասահմանյան ամենաէժանը՝ 3000, լուցկին՝ 100, «ամենաաշխույժ» առեւտուր բերբերի վաճառքի կենտրոնում էր:

Որքանո՞վ է հավաստի դրամափոխանակության օրվա մասին տեղեկությունը, ի՞նչ հիմքեր ունի, ո՞ր իրազեկ աղբյուրներից է ստացվել. այս հարցերին պատասխան փնտրելը դարձյալ արդյունք չտվեց: Միայն ԳԽ ֆինանսավարկային եւ բյուջետային հարցերի մշտական հանձնաժողովից հաջողվեց տեղեկանալ, որ հայտարարության հաջորդ օրը, առավոտյան նմանօրինակ հարցին դրամաշրջանառության մշտական հանձնաժողովի նախագահ Տիգրան Սարգսյանը պատասխանել է, որ «կոնկրետ ոչինչ չկա, դեռեւս ոչինչ հայտնի չէ»: Օրվա երկրորդ կեսին, երեկոյան կողմ, Գերագույն խորհրդից տեղեկացանք, որ խնդրո առարկայի վերաբերյալ դեռեւս ոչ մի որոշում չկա:

Այսուհանդերձ, եթե պարզվի, որ իրոք նոյեմբերի 22-ից մեր դրամը մեջ պիտի ունենանք, ուրեմն «մատնիչը տնի՞ց է», թե՞ կարգադրիչն է դրսից:

Իսկ մինչ այդ ոչ ոք, ով ի պաշտոնե կարող էր ինչ-որ չափով լույս սփռել այս լուրերին ու ասեկոսեներին, չբարեհաճեց որեւէ պարզաբանում տալ: Նրանք տրվալի տեղում չէին:

Մ. Մ.

Աշխարհ

ՆԱՖԹԱ-ն հաջողվում է Քլինթոնին

Հյուսիսամերիկյան ազատ առեւտրի պայմանագիրը (ՆԱՖԹԱ), որը նախագահ Քլինթոնի փայփայած ծրագրերից մեկն է, հակառակ առկա ընդդիմությանը, կարող է ի վերջո ձայների աննշան մեծամասնություն հավաքել կոնգրեսում: «Ուոլ Սթրիթ Ջորնըլի» եւ NBC հեռուստակայանի համատեղ անցկացրած հարցազրույցի ընթացքում ամերիկացիների 36 տոկոսը կողմ է այդ պայմանագրին եւ 31 տոկոսը դեմ: Վերջինների մտավախությունն այն է, որ Կանադայի, Մ. Նահանգների եւ Մեքսիկայի միջեւ ազատ առեւտուր եւ արդյունաբերական հարաբերություններ նախատեսող այդ պայմանագիրը ամերիկացի արդյունաբերողներին կմղի օգտվելով Մեքսիկայում էժան աշխատուժի եւ էկոլոգիական ոչ այնքան խիստ օրենքներից, իրենց ձեռնարկությունները հաստատելու այդ երկրում, գործազուրկների նոր բանակ ստեղծելով մայր երկրում:

Առաս ձյուն Բոսնիայում

Ծանր ձյունահյուսերը անցաել են Բոսնիայի մարերն իրարից եւ խնդիրներ են ստեղծել օգնության բաշխման համար: Մուսուլման սերբ եւ խորվաթ առաջնորդներն այսօր պետք է վերսկսեն բանակցությունները եւ քննարկեն օգնության շարասյուների ազատ տեղաշարժման հարցը:

Բենզինի վաճառքն ազատ է

«Շելլ» ընկերությունն անտեսեց Հայիթիի ռազմական ղեկավարությանը պատժելու համար ՄԱԿ-ի մտցրած պատժամիջոցները եւ մեկշաբաթյա դադարից հետո վերսկսեց բենզինի վաճառքը: Ըստ որում Հայիթիի ավտոմեքենաների լիսցները կարող են բենզին լցնել նաեւ «Էքսոն» եւ «Տեքսակո» բենզակայաններում, որոնք նախատեսում են հետեւել «Շելլի» օրինակին:

Ղարաբաղ

Ճակատներում փոխհրետակոծությունը շարունակվում է

Երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում մնում էր անփոփոխ, թեեւ ադրբեջանական կազմավորումները պարբերաբար հրետակոծում էին հայկական պաշտպանական դիրքերը՝ ձեռնպահ մնալով լայնածավալ գործողություններից: Ինչպես Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ, ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբի սվյալներով, նոյեմբերի 16-ի երեկոյան եւ լույս 17-ի գիշերը Աղջաբեդիի եւ Բեյլագանի շրջանների ռազմական հենակետերից հրետակոծվել են Ֆիզուլու շրջանի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Տուժածների մասին տեղեկություններ առայժմ չկան: Ըստ երեւույթին հայկական ուժերը դիմել են պատասխան համարժեք գործողությունների: Միաժամանակ հրետակոծվել են նաեւ Մարտակերտի շրջանի Մատաղիս գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Տվյալները ճշտվում են:

Ադրբեջանական զանգվածային լրատվության միջոցները հայտարարել են, թե իբր հայկական կողմից Ղարաբաղում կռվում են 100 կազակներ: Մեկնաբանելով փաստը, ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբի բարձրաստիճան մի սպա հայտարարել է, թե նման տեղեկություններ նպատակ ունեն արդարացնել ադրբեջանական բանակի պարտությունները՝ միաժամանակ բացատրելով մոջահեդների մասնակցությունը ու նրանց խայտառակ անհաջողությունները:

Ինչ վերաբերում է Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններին, ապա այստեղ արդեն երկու շաբաթ է, ինչ ռազմական որեւէ լուրջ միջադեպ չի արձանագրվել:

«Ազգ»

ԱՄՆ

Ջո Քենեդին կոչ է անում կանգնեցնել աֆղան վարձկաններին

Կոնգրեսական Ջոզեֆ Քենեդին նամակ է հղել ԱՄՆ պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերին, պահանջելով Ադրբեջանի կառավարության վրա ճնշում գործադրել եւ նրան ստիպել դադարեցնել ղարաբաղյան պատերազմում հրաժարվել աֆղան վարձկանների ծառայություններից: Նամակում նշվում է, որ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը 1500 մոջահեդ է վարձել Ղարաբաղի պատերազմի համար եւ որ իրադարձությունների այդ վտանգավոր զարգացումը նպաստում է հակամարտության անկանխատեսելի ծավալմանը: ԱՄՆ անգործությունն Ադրբեջանին խրախուսում է դիմելու խնդրի ռազմական լուծման եւ սպառնալիքի տակ դնում շրջանի անվտանգությունը, գրում է Քենեդին:

Ամերիկայի Հայկական համագումարի նամակի տեքստը ամերիկահայ համայնքում տարածել է այդ դրանից քիչ առաջ ընտրողների ստորագրություններ հավաքման նպատակով, որով սենատորներից եւ կոնգրեսականներից պահանջվում է Վաշինգտոնի վարչակազմի վրա ազդեցություն գործել դեպքերի այդպիսի վտանգավոր զարգացումը կանխելու համար:

Սնարք

Վաշինգտոն

Կոնգրեսը հաստատեց ռազմական ծախսերը

ԱՄՆ կոնգրեսի ներկայացուցիչների պալատը հաստատեց 1994 թ. ֆինանսական տարվա ռազմական բյուջեն: Նախատեսված է 261 մլրդ. դոլարի ծախս, ինչը անցյալ տարվա տվյալներից քիչ է 12 մլրդ.-ով եւ 2.6 մլրդ.-ով պակաս է Քլինթոնի վարչակարգի պահանջածից: Սպառազինության տարբեր համակարգերի վերաբերյալ վարչակարգի պահանջները հիմնականում բավարարվել են, սակայն էապես կրճատվել են հակահրթիռային պաշտպանության համար նախատեսված ծախսերը: 2.9 մլրդ. է նախատեսված պաշտպանական ձեռնարկությունների կոնվերսիայի նպատակով, ինչպես նաեւ որոշ ձեռնարկությունների փակման հետեւանքով գործազուրկ դարձածներին օգնելու համար: ԱՄՆ կոնգրեսի սենատը ռազմական բյուջեն կհաստատի այս շաբաթվա մեջ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Մոսկվա

Ռուս, հայ եւ ադրբեջանցի հոգեւոր առաջնորդների հանդիպում

Երեկ Մոսկվայում տեղի ունեցավ Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Ռուսաստանի հոգեւոր առաջնորդների հանդիպում: Հայաստանյայց եկեղեցին ներկայացնում էին Վեհափառ Հայրապետի անձնական ներկայացուցիչներ Արցախի թեմի առաջնորդ Պարգեւ Սրբազանը, Մոսկվայի եւ Ռուսաց թեմի առաջնորդ Տիրան Արքեպիսկոպոսը եւ Գերագույն հոգեւոր խորհրդի անդամ Ռաֆայել Պապայանը: Ադրբեջանը ներկայացվել է 20 հոգանոց մի մեծ պատվիրակությամբ: Հերքելով արդեն իսկ Մոսկվայում տարածված այն լուրերը, թե իբր Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ը ծանր վիճակում է, Հայաստանի կառավարությանն առընթեր կրոնի գործերի պետական խորհրդի նախագահ Լյուդվիգ Խաչատրյանը հայտնեց, որ Վեհափառի առողջական վիճակը լավ է, սակայն բժիշկները արգելել են նրան երկարատեւ ծանրաբեռնվածությամբ մեկնել կամ թռչել: Նա նաեւ նշեց, թե Մոսկվայում կքննարկվի շրջանում խաղաղության հաստատման եւ պատանդների վիճակի հետ կապված հարցեր, եւ ըստ երեւույթին, կրկնվում վի որեւէ փաստաթուղթ, որը կամփոփի հանդիպման արդյունքները: Ա. Հ.

Թբիլիսի

Ռուսական նավասորմը հեռացե՞լ է Փոթիից

Վրաստանում ռազմական հավաստի աղբյուրներից Սնարք գործակալությանը հայտնի դարձավ, որ Ռուսաստանի Սեւծովյան նավատորմը, որը Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեի խնդրանքով եւ երկու պետությունների ղեկավարների պայմանավորվածության համաձայն, պաշտպանում էր Փոթի քաղաքի ջրատարածքը, նոյեմբերի 16-ի երեկոյան հեռացել է նավահանգստից: Սակայն Վրաստանի պաշտպանության նախարարության մամուլի կենտրոնում նոյեմբերի 17-ին Սնարքին հայտնեցին, թե դա չի համապատասխանում իրականությանը:

Մինչդեռ Է. Շեւարդնաձեի մամուլի կենտրոնի ղեկավար Զազա Կանդելակին ասաց, թե Ռուսաստանի Սեւծովյան նավատորմը Փոթիից հեռացել է մասնակիորեն: Նրա խոսքերով, Փոթիում մնացել է երկու ռազմանավ, որոնք «միանգամայն բավարար են շրջանում կարգուկանոն պահպանելու համար»:

Վրաստանի ՆԳՆ մամուլի կենտրոնի ղեկավար Վալերիան Գոգոլաշվիլին նույն օրը հերքեց Փոթիից նավասորմի դուրս բերման առնչվող լուրերը, միաժամանակ հայտնելով, որ Վրաստանից ժամանակավորապես հեռացել է նավասորմի հրամանատար ծովակալ Էդուարդ Բալթինը:

Սնարք

Համաձայնագիրը հավանության արժանացավ

ՊԱԿ-ի ամենախոշոր կազմակերպություն «Ֆաթհ» շարժման հեղափոխական խորհուրդը պաշտոնապես հավանություն տվեց Իսրայելի հետ կնքած պայմանագրին, որով Երիխովի շրջանում եւ Գազայի սեկտորում պաղեստինցիներին սահմանափակ ինքնավարություն էր տրվում: Այս մասին հայտնվեց Թունիսում Յասեր Արաֆաթի նախագահությամբ կայացած հեղափոխական խորհրդի նիստի կոմյունիկեում: Նիստի մասնակիցները քննարկեցին անցման շրջանի նոր տնտեսական եւ քաղաքական ռազմավարությունը Իսրայելի գրավված արաբական տարածքներում պաղեստինյան ինքնավարության անցման շրջանի համար:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Տարօրինակ երկվորյակները

Երկու նորածին աղջիկներ բժշկության պատմության մեջ մի նոր էջ բացեցին: Աննա եւ Էյբի Հյուերը ծնվել են սեպտեմբերին Գլազգոյի ծննդաբերական հիվանդանոցում: Նրանք ծնվել են ժամանակից 101 օր առաջ եւ 1 կիլոգրամից քիչ կշիռ են ունեցել: Նրանց կյանքը մազից էր կախված: Սակայն հոգատար խնամքի շնորհիվ նրանք աճեցին եւ հավանաբար մինչեւ Նոր տարի տուն կգնան: ■

digitised by A.R.A.R.@

Լուրի հետքով

Պետությունն իրավունք ունի՞ իր քաղաքացու վրա

12 գեներալների գործը

Վերջերս միջազգային, մանավանդ թուրքական մամուլը շատ է խոսում ոմն Սիկորդի մասին, որն իբր խոստացել կամ արդեն Ադրբեջան է բերել ամերիկացի պաշտոնաթող 12 գեներալների, օգնելու համար ադրբեջանական բանակին («Հյուրրիյեթ», նոյեմբեր 9, 12):

Ամերիկյան բանակի պաշտոնաթող գեներալ Ռիչարդ Սիկորդը տխուր համբավ է վայելում. ժամանակին նրա անվան շուրջ մեծ աղմուկ առաջացավ ԱՄՆ-ում կատված «Իրանգեյթի» հետ: Այսօր պաշտոնաթող գեներալը ամերիկյան «Սեգա-Օյլ» նավթային ֆիրմայի շեֆերից է, որ բանակցություններ է վարում ադրբեջանական նավթը մշակելու կամ շահագործելու շուրջ: Ճարտիկ զինվորական-բիզնեսմենը անմիջապես հասկացավ, թե ում ինչ է պետք. իրեն նավթադոլլար, ադրբեջանցիներին՝ «ամերիկյան գեներալ»: Եւ ահա ծնվեց «առասպելը 12 գեներալների մասին», որոնք, ըստ «Հյուրրիյեթի», 14 իրանցի այլ գեներալների, 256 թուրք եւ 600 (!) ռուս բարձրաստիճան սպաների ու 1000 հատուկ նշանակության ռուս զինվորների հետ համատեղ պիտի փրկեին ադրբեջանական բանակը շարունակվող պարտություններից:

Ինչքանո՞վ էին հավաստի այս տեղեկությունները, մենք այս հարցն արդեն տվել էինք, իմանալով թուրք թերթերի բնույթը: Մեզ զարմացնում էր մի այլ բան: Եթէ այս բոլորը թուրքական թերթերի հերյուրանք են, անշուշտ, հասկանալի, - հարկ ինչով փեսային լավություն անել, այսինքն՝ մի վախեցնել, ցեղակիցներ, մենք ձեր կողքին ենք, - ինչո՞ւ ԱՄՆ-ը, Ռուսաստանը կամ Իրանը ծպտուն չեն հանում:

Այնուամենայնիվ ԱՄՆ-ը տեղից շարժվեց, թերթիս մի քիչ նեղացած հարցնելով, թե ինչո՞ւ լսուզված կամ չճշտված լուրեր ենք տպագրում: (Այլ հարց է, որ անկախ մեր տպագրելուց, ուրիշներն այդ մասին արդեն խոսում էին): Երեւանում ամերիկյան դեսպանության տեսակետը առավել քան հստակ էր: Այո, կա ոմն Սիկորդ, որ ջանում է ադրբեջանցիների նավթի դիմաց նրանց զինվորական ծառայություն մատուցել: Սակայն նախ՝ այս վաստակաբեկ անձը ոչ մի կապ չունի ամերիկյան կառավարության հետ, երկրորդ, ԱՄՆ-ը խափանել է այդ գործարքը, նկատել տալով, որ ինքը կողմնակից է ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ լուծման եւ կողմերից ոչ մեկին չի տալիս եւ չի պատրաստվում տալ ռազմական որեւէ օգնություն:

Այս բոլորը լավ է եւ հասկանալի: Սակայն մի այլ հարց դարձյալ բաց է մնում. ինչքա՞ն կարող են այս կամ այն երկրի անհատ քաղաքացիները գիտակցաբար կամ ոչ, շահադիտորեն կամ դարձյալ ոչ, -ասված գիտի,- խառնվել պետական հետաքրքրության գործերին, առանց որեւէ օրենք բանի նրանց ձեռքը: Օրինակ, հայտնի է, որ գեներալ Սիկորդի հետ նույն օրերին նույն առաքելությամբ Բաքվում էր հայտնվել նաեւ ոմն Դեյվիդ Կիմչի, դարձյալ «Իրանգեյթի հերոսներից», որի մասին ասում են, թե իբր սա կ իսրայելական Մոսադի գործակալներից էր: Հ. Գ.

Ինքնաեռներ Ելցինի այցի առթիվ

Տուլան ամենասեղմ ժամկետներում հասցրեց նախապատրաստվել Ռուսաստանի նախագահի երկօրյա այցին: Ելցինի այցի առթիվ քաղաքի կենտրոնական փողոցներում ներկեցին կոպակները, հավաքեցին աղբը, խանութները լցրին մթերքներով: «Շտամպ» գործարանում հյուրերի համար պատրաստեցին մոտ 100 բարձրորակ ինքնաեռ:

Սակայն տուլացիների ընթերքային տրամադրությունը փչացավ: Բանն այն է, որ «Մոլոդոյ կոմունար» մարզային թերթի խմբագրություն զանգահարեց մի անծանոթ անձնավորություն, հայտնելով, թե «Շտամպ» գործարանում Ելցինի դեմ մահափորձ են պատրաստում: Այդ լուրը հրապարակած լրագրողին կանչեցին անվտանգության նախարարության Տուլայի վարչություն՝ երկարատեւ «զրույցի»: Չնայած նախագահին մեկերկու հարց տալու հնարավորության խոստումներին, թղթակցի հավաստամտ զիրն այնուամենայնիվ վերցրին: Սնար

Օտար մամուլ

«Հարավարեւմտյան Ադրբեջանի ռազմադաշտերում թափված փաստաթղթերը, գրում է հոդվածագիրը, առաջին հայացքից ապացույցներն են այն մասին, որ ադրբեջանական կառավարության կողմից վարձված աֆղան զորաբանակը ակտիվ կերպով մասնակից է դարձել հայկական ուժերի հետ վերջին բախումներին»: Այդ փաստաթղթերի մեջ կան Աֆղանստանում հրատարակված իսլամական գրականություն, իրեստանային միավորների կազմակերպման մասին նորաստեղծ ու քարտեզներ, դեպի Պակիստան եւ Աֆղանստան հասցեագրված, բայց դեռեւս չուղարկված անձնական նամակներ, ինչպես նաեւ Ադրբեջանի ուսեալի վայրերում առնված լուսանկարներ, գրում է Դ. Շնայդերը եւ ավելացնում, թե փաստաթղթերի մեծ մասը գրված է կամ աֆղաններենի դարիական տարբերակը հանդիսացող դարի բարբառով, կամ փուշտու լեզվով, որով խոսում է աֆղանների մեծ մասը:

«Մոտավորապես երկու ամիս առաջ, գրում է հոդվածագիրը, վկայակոչելով ԼՂՀ Ազգային անվտանգության դեպարտամենտի պետ Կարեն Աբրահամյանին, ղարաբաղյան զինվորականները սկսեցին դարի լեզվով ռադիոհաղորդումներ որսալ: Կ. Աբրահամյանի ասելով ինքն էլ որպես պարաշյուտիստ խորհրդային բանակում մարզվել է այդ լեզվով, Աֆղանստանում ծառայության տարիներին: Այդ ազդանշանները հուշում էին, որ աֆղանները տեղակայված էին ռազմաճակատի տարբեր մասերում: Հակառակ աֆղան մարտիկների ներկայության մասին ունեցած որոշ տեղեկությունների, հայկական ուժերն անակնկալի են եկել հոկտեմբերի 21-ին, երբ շուրջ 300 աֆղան զինվորներ անակնկալ հարձակվել են հայկական դիրքերի վրա, Ջեբրայիլի շրջանում»:

Ընդամենը երկու օր հետո հայերին հաջողվել է հակահարձակմամբ անցնել առընթաց դուրս քշել «աֆղաններին ու նրանց դաշնակից ազերիներին ադրբեջանական տարածքներից», գրավելով Ջեբրայիլը, Ֆիզուլին եւ Իրանին սահմանակից Զանգելանի շրջանը: Աֆղանները, որոնք համաձայն Աբրահամյանի, զինված էին խորհրդային հետեւակի ստանդարտ զենքերով եւ շատ ավելի մեծ կարգապահությամբ եւ վարպետությամբ էին կռվում, քան ազերիները, իրենց սպանվածներին հեռացրին ռազմադաշտից: Սակայն Հորադիզում եւ Զանգելանում ղարաբաղցիները փաստաթղթեր են գտել աֆղան զորքի կացարաններում:

«ԱՖՂԱՆ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐԸ ՄԻԱՆՈՒՄ ԵՆ ԱԶԵՐԻ-ՀԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ»

Ամերիկյան «Քրիսչըն Սայընս Մոնիտոր» օրաթերթն իր նոյեմբերի 16-ի համարում ընդարձակ հոդված է տպագրել վերեւի խորագրի տակ, անդրադառնալով աֆղան մարտիկների մասնակցությանը ադրբեջանական բանակի հակահայ գործողություններին: «Մոնիտորի» թղթակից Դանիել Շնայդերը, որն անձամբ եղել է Ստեփանակերտում, ներկայացնում է իրեղեն ապացույցներ աֆղան մոջահեդների՝ այստեղ կռված ղարաբաղյան գործունեության մասին՝ իր հոդվածի հետ դրանք լուսանկարներով ներկայացնելով ամերիկյան ընթերցողներին:

«Աբրահամյանի գրասենյակում սեղանի վրա փռված փաստաթղթերի մեջ կային կրոնական բազմաթիվ պամֆլետներ փուշտու եւ դարի լեզուներով, գրում է Շնայդերը: Դրանցից մեկը հրատարակվել է Աֆղանստանի գիտական իսլամական ընկերության կողմից: Ուրիշները կրում էին աֆղանական զինանշաններ: Ձեռագիր ծրագրերից մեկում բառարան կար ադրբեջաներեն մի շարք բառերի:

Մի ուրիշ ծրագրում լայն բացատրություններ կային հրետանու օգտագործման, թիրախների ճշգրտման մասին, համապատասխան քարտեզներով: Խոնավացած մի փաստաթղթի վերեւում անգլերեն եւ փուշտու լեզուներով տպված էր «Աֆղանստանի իսլամական հանրապետության կրթության նախարարություն» վերտառությունը: Ռուսերեն ձեռագրով, հավանաբար ադրբեջանական իշխանությունների կողմից արձանագրված էին մոջահեդների անձնական զենքերի տեսակն ու թվերը: Սակայն ամենահամոզիչը, գրում է ամերիկացի լրագրողը, լուսանկարներն են, որոնք պատկերում են աֆղան մարտիկներին, Ադրբեջանում իրենց կեցության ընթացքում: Դրանցից մեկի տակ գրված է՝ «Գյանջա, 1993»: Մի շարք լուսանկարներից երեւում է, որ դրանք արվել են Գանձակի մոտ գտնվող նախկին խորհրդային բանակի 104-րդ օդային դիվիզիայի ռազմակայանում: «Ես զինվորական մարզումներ անցկացրել եմ հենց այս ճամբարում, ասում է Կ. Աբրահամյանը: Տեղանքը շատ լավ գիտեմ: Դրա ամեն մի միլիմետրը սողացել եմ փորով»: Սակայն առանց նրա վկայության էլ պարզ երեւում է պարաշյուտային թռիչքի համար կառուցված ոսնակը»:

Դանիել Շնայդերի կարծիքով, աֆղան մոջահեդների երեւալը հայ-ադրբեջանական ճակատի վրա հղի է մի քանի վտանգներով: Առաջինը՝ առճակատման էթնիկական բնույթը փոխվում է եւ դառնում կրոնական: Երկրորդ՝ մոջահեդների մուտքը շրջան միջազգայնացնում է հակամարտությունը եւ կարող է առիթ հանդիսանալ պատերազմի ծավալմանը՝ ակտիվ մասնակցության մղելով Թուրքիային եւ Իրանին:

The Christian Science Monitor

«Ղարաբաղցիները պատերազմի ծավալում չեն ուզում»

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձեւում նշված է, որ «Անվտանգության խորհուրդը տագնապով նշում է հրադադարի խախտումների եւ դրանց ի պատասխան ուժի չափից ավելի գործադրման հետեւանքով ռազմական գործողությունների ծավալումը, մասնավորապես Ադրբեջանի Զանգելանի շրջանի եւ Հորադիզ քաղաքի գրավումը»: Բանաձեւի այդ կետը մեկնաբանում է ԼՂՀ արտգործնախարարի խորհրդական Մանվել Սարգսյանը: Նրա խոսքերով, ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձեւը պատրաստվում է Երեւանից, Ստեփանակերտից եւ Բաքվից ստացվող նյութերի վերլուծության հիման վրա: Այդ կետը, ըստ երեւույթին, այն բանի գիտակցումն է, թե Ադրբեջանի հարավում ղարաբաղյան ուժերի առաջխաղացումը հիշյալ հողերի գրավման ձգտմամբ չի թելադրված: Այստեղ եղել է միայն հարավային սահմանները վնասազերծելու նպատակ: Իսկ որ հրադադարը խախտվել է ադրբեջանական կողմի մեղքով, ինչպես արդեն նշված է, ժամանակին ընդունել է նաեւ ադրբեջանական կողմը: «Ինչ վերաբերում է ռազմական գործողությունների հետագա ծավալմանը, ղարաբաղցիները դրան կողմնակից չեն, ավելին, նրանք պատրաստ են ադրբեջանական կողմի հետ բանակցել տեւական հրադադարը վերականգնելու համար», վերջում հայտարարեց Սարգսյանը: ՆՏ

Ռուսաստան

Նոր խստացումներ օտարների դեմ

Երկրում առկա քրեածին միջավայրի համար նորից իբրեւ գլխավոր պատճառ ցույց տալով օտարերկրացիներին եւ հատկապես կովկասցիներին, Ռուսաստանի նախագահը երեկ ոճրագործության եւ քրեական հանցագործության դեմ պայքարի խստացված նոր հրամանագիր ստորագրեց: Դրանով առավել սահմանափակումներ են մտցվում Ռուսաստան մուտք գործող օտարերկրացիների նկատմամբ, մինչ ոստիկանությանը՝ նոր արտոնություններ քաղաքացիներին ստուգելու եւ խուզարկելու համար: Հիշեցնենք, որ հոկտեմբերի կեսերին Ռուսաստանում արշավ էր սկսվել հատկապես կովկասցիների դեմ, որոնցից շուրջ 10 հազար հոգի ձերբակալվել կամ վտարվել էին երկրից:

Թուրքիա

Նամակ գերեզմանից

Նոյեմբերի 16-ին թուրքական մամուլը հրապարակեց Թուրքիայի նախկին նախագահ Թուրգութ Օզալի վերջին, մինչ այդ անհայտ ուղերձը: Այն գրվել էր ապրիլի 17-ից իր մահից 2 ամիս առաջ եւ ուղղվել էր այժմյան նախագահ, իսկ այն ժամանակ վարչապետ Սուլեյման Դեմիրելին, եւ դեռեւս պարզ չէ, թե նամակն ինչպես է հայտնվել լրագրողների ձեռքում:

Օզալը հայտարարում է, որ քրդական հարցը պարզ ահաբեկչությունից ավելի լայն է դրվել եւ դարձել է «հանրապետության պատմության մեջ թերեւս ամենակարեւոր հիմնախնդիրը»: Նամակում առաջարկվում է լեռնային գյուղերից աստիճանաբար Արեւմտյան Թուրքիա վերաբնակեցնել Քուրդիստանի բանվորական կուսակցության (PKK) 150-200 հազար հետեւորդների, բարելավել նրանց կենսամակարդակը եւ դրանով PKK-ին զրկել տնտեսական օժանդակությունից: Պետական պատասխանատուները պետք է օգնեն այդ շրջանների զարգացմանը, խրախուսելով նոր վերաբնակիչների: Օզալի կարծիքով, գիշերային տեսողության սարքերով զինված հատուկ ուղղաթիռներ երկու գիշեր պետք է պարեկեն մայրուղիները, իսկ հետախուզական մարմինները պետք է վերափոխեն եւ ապահովեն համագործակցությունը ազգային հետախուզական գործակալության, ժանդարմերիայի ու ոստիկանության հետ: Նա կոչ է արել 50000 հատուկ պատրաստված զորք ուղարկել PKK-ի դեմ եւ խորհուրդ տվել ակտիվացնել քարոզչությունն ու օգտագործել ապատեղեկատվություն: Օզալի կանխազգուշակմամբ «հարավ-արեւելքի կրակը» մի տասնամյակում կմարի, եթե ազգայնականությունը թուլանա, եւ այդ հարցում զսպվի օտարերկրյա միջամտությունը: Նրա կարծիքով պաշտոնյաները պետք է խուսափեն տեռորիզմից ահաբեկված տեսք ունենալուց եւ ուշադրություն դարձնեն ահաբեկիչներին տեղական բնակիչներից զատելուն:

Առայժմ ոչ Դեմիրելը եւ ոչ էլ վարչապետ Չիլլերը չեն մեկնաբանել այս նամակը, ելնելով այն [illegible], թե Թուրքիայում չկա քրդական հիմնահարց, այլ միայն՝ ահաբեկչության խնդիր:

Ռոյթեր

Կարճ

Հեռախոսազրույցներ Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի միջեւ

Օրեր Ղարաբաղում տեղացած ձյան 30 սանտիմետրանոց շերտը ըստ երեւույթին փոփոխություններ է մտցրել հակամարտ կողմերի ծրագրում: Արդեն մի քանի օր այստեղ հարաբերական անդորր է տիրում: Սակայն, ինչպես նոյեմբերի 17-ին Սնարին հայտնեցին ԼՂՀ լրատվության եւ մամուլի վարչությունում, զինվորական իշխանությունների կարծիքով, անդորրը բնավ կապված չէ այդ վայրերի համար անսովոր ցրտերի հետ: Լեռնային Ղարաբաղի պաշտպանության բանակի ուժերն առաջվա պես խստիվ կատարում են Ստեփանակերտի հայտարարած միակողմանի հրադադարի որոշումը՝ [illegible] չպատասխանելով Ադրբեջանի տարածքից կատարվող սադրիչ գնդակոծումներին: Միաժամանակ, ԼՂՀ արտգործնախարարության հաղորդման համաձայն, վերսկսվել են Լեռնային Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի իշխանությունների ներկայացուցիչների հեռախոսազրույցները երկու հանրապետությունների ղեկավարների հանդիպման կազմակերպման հարցի շուրջ: Սնար

ՄՎՀ-ն կօգնի Ադրբեջանին

Միջազգային վալյուտային հիմնադրամը մտադիր է Ադրբեջանին օգնել ազգային դրամի՝ մանաթի, ամրապնդման գործում: Այդ մասին Բաքվում հայտարարեց ՄՎՀ-ի եվրոպական 2-րդ բաժանմունքի խորհրդական Պիտեր Մ. Քելլերը Ադրբեջանի պետքարտուղար Լալա Շովքեթ Հաջիեւայի հետ հանդիպման ժամանակ: Նա Ադրբեջան էր ժամանել ՄՎՀ մի խումբ փորձագետների հետ, որոնք Ադրբեջանի տնտեսական վիճակը կուսումնասիրեն տնտեսական բարեփոխման հանձնարարականներ եւ ՄՎՀ-ի կողմից Ադրբեջանին ֆինանսական կոնկրետ օգնության նախագիծ մշակելու համար: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ

Ջոն Աուերբախ. «Վրաստանը վտանգավոր է օտարերկրացիների համար»

«Բոստոն գլոբ» թերթի մոսկովյան թղթակից Ջոն Աուերբախին Մառնեուլի շրջանում կողոպտեցին Հայաստանից Վրաստան մտնելուց 15 րոպե անց: «Բոստոն գլոբ» թերթում հրապարակված «Ընդամենը հերթական կողոպուտը Վրաստանի ճանապարհներին» հոդվածում հաղորդվում է, որ միայն վերջին երկու շաբաթվա ընթացքում երեք հարձակում է կատարվել ամերիկացի եւ գերմանացի դիվանագետների վրա: Ըստ որում, եթե ամերիկացիներից խլել են միայն դրամը, ապա Գերմանիայի դեսպանատան աշխատակիցը զրկվել է նաեւ մեքենայից եւ ստիպված տասը մղոն հետ գնացել Հայաստանում օգնություն խնդրելու: Աուերբախի դեպքում դիմակավոր երեք կողոպտիչները խլել են նրա դրամը, հագուստը, ինչպես նաեւ թարգմանչուհու ոսկե մանյակը, որին սկզբում ուզեցել են բռնաբարել, սակայն շտապելու պատճառով բաց են թողել: Ամերիկացի թղթակիցը գտնում է, թե վրացերեն խոսող ելուզակները եղել են ավազակներ, սակայն ուրիշ մեկնաբաններ նշում են, որ Վրաստանի Մառնեուլի շրջանը բնակեցված է ադրբեջանցիներով: Ինչպես հայտնի է, Վրաստանում հայկական ավտոմոբիլների վրա կատարվող հարձակումները եւ հայերի առեւանգումներն այնքան սովորական են դարձել, որ նույնիսկ չեն հրապարակվում: Սնար

Վարչապետն ընդունեց Գերմանիայի դեսպանին

Նոյեմբերի 17-ին ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն ընդունեց Հայաստանի Հանրապետությունում Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության ժամանակավոր հավատարմատար Նորբերտ Հայնցեին եւ զրույց ունեցավ Հայաստանի վալյուտային պաշարների համալրման, ինչպես նաեւ հայկական ատոմակայանի վերագործարկման գործում ԳԴՀ-ի ֆինանսական օժանդակության շուրջ: Պարոն Հայնցեն հայտնեց, որ շոշափված խնդիրների մասին անհապաղ կտեղեկացնի իր կառավարությանը: ՀՀ ԿԼԾ

digitised by A.R.A.R.@

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

Ամենալավատեսական գնահատումներով պահանջվում է մի քանի տարի

Նոր, անսովոր գործընթացները օբյեկտիվորեն բարդացնում են իրավիճակը: Հենց այս հանգամանքն է, որ թույլ է տալիս ամենազանազան ֆինանսական մեքենայություններ իրականացնել: Ամենաթողությունից արբած ավերային ֆինանսիստների կամայականությունները խաղաքարեր են խառնում նույնիսկ միջպետական հարաբերություններում: Անկախ պայմանագրերից ու համաձայնագրերից, վճարումները (անկանխիկ) չեն հասնում մի հանրապետությունից մյուսը: Եւ որպեսզի փոքրիշատե կարգուկանոն մտցվի այս ամենի մեջ, օբյեկտիվորեն հղացավ եւ հասունացավ նոր տիպի ռուբլու գոտու գաղափարը:

Սակայն ճգնաժամային իրավիճակից դուրս գալու էյֆորիան անտեսեց մի կարեւոր հանգամանք՝ ձեւավորվող նոր ուրույն ու առանձնահատկությունները, որոնք այնուամենայնիվ առկա էին արդեն միեւնույն տնտեսական ու քաղաքական անցյալ ունեցող նորանկախ հանրապետություններում, եւ դրան զուգահեռ, տեղերում մեծ ուժգնությամբ ընթացող օրենսդրական գործընթացները: Ամենատարբեր՝ դրամավարկային, հարկային, մաքսային, ինվեստիցիոն եւ այլ քաղաքականությունների համաձայնեցման, ասել է, թե միասնականացման կամ նույնացման անհրաժեշտություն առաջացավ այն ժամանակ, երբ արդեն տեղերում ընդունվել էին մի շարք հիմնարար օրենքներ ու որոշումներ: Մի խոսքով, պարզ է արդեն, որ խնդրի լուծումն ամիսների հարց չէ, այլ լավագույն դեպքում, տարիների եւ այն էլ մեխանիզմների բացակայության պայմաններում:

Եւ երբ Ռուսաստանի կառավարության վերնախավում շատ լավ հասկանում են այս իրողությունը, ապա մնացած «նորանկախներում» համառորեն շարունակում էին հույսեր կապել «Ռուսաստան-դոնորի» հետ: Ինչեւէ, իրադարձությունների զարգացումը, հատկապես Ղազախստանի եւ Ուզբեկստանի հանդեպ Ռուսաստանի դիրքորոշման հստակեցումը որոշակիորեն լույս սփռեց այս հակասությունների կծիկի վրա, որը քանդելու փորձ է արվում օրերս Մոսկվայում կայացած ԱՊՀ երկրների համակարգող խորհրդակցական կոմիտեի խորհրդակցության ժամանակ: Այն քննարկման նյութ է դարձրել տնտեսական միության մասին պայմանագրի իրականացման նախագծերը, մասնավորապես, բազմակողմանի համաձայնագրի նախագիծը ինվեստիցիոն գործունեության բնագավառում համագործակցելու վերաբերյալ: Սա նախատեսում է ինչպես համաձայնեցված ինվեստիցիոն քաղաքականության իրականացում, այնպես էլ, որոշում է համատեղ ներդրումների ձեւերը, դրանց պաշտպանության միջոցները, ինչպես նաեւ երաշխավորում է շահույթի անարգել դուրս բերումը օտարերկրյա ներդրողների համար, կանխորոշում է համատեղ ձեռնարկությունների աշխատանքների համար սոցիալական երաշխիքները:

Մյուս նախագիծը վերաբերում է ԱՊՀ պետությունների ձեռնարկությունների եւ ճյուղերի միջեւ արտադրական կոոպերացիայի եւ ուղիղ կապերի զարգացման ընդհանուր պայմաններին ու մեխանիզմին: Ըստ ծրագրի, կողմերը պետք է համաձայնեցված քաղաքականություն իրականացնեն արտադրության միջազգային կոոպերացիայի եւ մասնագիտացման բնագավառում, այդ թվում՝ համատեղ ծրագրերի եւ նախագծերի մշակում ներառյալ նույնիսկ պաշտպանական ճյուղի կոնվերսիայի ոլորտը:

Մեկ այլ նախագիծ համաձայնեցված հակամենաշնորհային քաղաքականության մասին է: Նպատակը՝ իրավական հիմքեր սահմանել մենաշնորհային գործունեության եւ անբարեխիղճ մրցակցության կանխարգելման, սահմանափակման եւ կանխման համար ընդհանուր տնտեսական տարածքում: Դրա համար պետք է ստեղծվեն կողմերի հակամենաշնորհային օրենսդրությունները, պայմաններ պետք է ստեղծվեն մրցակցության զարգացման, ապրանքային շուկաների արդյունավետ գործունեության եւ սպառողների շահերի պաշտպանության համար: Ըստ ՌԴ համագործակցության պետկոմի պրես-ծառայության, ԱՊՀ երկրներում սկսվել է տնտեսական միության մասին պայմանագրի եւ նոր տիպի ռուբլու գոտու մասին համաձայնագրի գործնական իրացումը: «Գլխավորը, նշվում է փաստաթղթում, բարենպաստ պայմաններ ստեղծել շուկայական հարաբերությունների հիմքի վրա տնտեսավարող սուբյեկտների միջեւ ուղիղ կապերի զարգացման համար, ինչը կապահովվի ազատ առեւտրի գոտուց դեպի մաքսային միություն շարժմամբ: Պակաս կարեւոր չէ նաեւ վճարումների եւ դրամավարկային հարաբերությունների հետ կապված խնդիրների լուծումը: Ինվեստիցիոն քաղաքականության համաձայնեցումը կնպաստի տնտեսական միության մասնակից պետությունների ինվեստիցիոն հնարավորությունների միավորմանը:

Նշվում է, որ ընդհանուր շուկայի ստեղծման բոլոր պայմանների ձեւավորումը ամենալավատեսական գնահատումներով կտեւի 2–3 տարի: Առաջնահերթ խնդիրների շարքն է առաջ քաշվում նոր տիպի ռուբլու գոտու ստեղծումը: Բանակցությունները ցույց տվեցին, որ գերագնահատված էին միասնական դրամական համակարգին անցնելու հնարավորությունները:

Երբ Ռուսաստանի մասնագետները լավատեսորեն են տրամադրված տնտեսական միության եւ նոր տիպի ռուբլու գոտու ստեղծման ընթացքի առնչությամբ, ընդ որում քննարկվում են նույնիսկ այն փաստաթղթերի փաթեթները, որոնք նախատեսված է իրացնել (ըստ հերթականության ազատ առեւտրի գոտու ստեղծման, փուլ առ փուլ ձեւավորվող մաքսային միության, վճարային միության, ընդհանուր շուկայի հետեւողականորեն ստեղծման, սոցիալական ոլորտում փոխգործունեության վերաբերյալ), ապա արեւմտյան փորձագետները, մեղմ ասած, այլ կարծիքի են: Նրանք կանխատեսում են ռուբլու գոտու մոտալուտ փլուզումը: Իբրեւ հիմնավորում, բերվում է այն իրողությունը, որ նախկին Միության հանրապետությունները փաստորեն հրաժարվեցին ենթարկել իրենց մոնետար համակարգը Ռուսաստանին, անընդունելի համարեցին նրա առաջադրած կոշտ պայմանները, օրինակ՝ դեպոզիտների ձեւով Ռուսաստանին տրամադրել իրենց ոսկու եւ տարադրամի պաշարները:

Իսկ Միջազգային վալյուտային հիմնադրամի դրամատան փորձագետներն էլ նշում են, որ Ռուսաստանի կողմից նորանկախ հանրապետություններին արտոնյալ վարկավորման, ինչպես նաեւ էներգակիրների սուբսիդիաների դադարեցումը թույլ կտա նրան տարեկան տնտեսել 15 մլրդ դոլլար, իսկ հինգ տարի անց փակել արտասահմանին ունեցած պարտքը: Այնպես որ, մեղադրանքները Ռուսաստանի վարած քաղաքականության հասցեին հանգում են արդեն «ոչ շահը անտեսելիս հանուն մեր շահի» սկզբունքին: Իհարկե, ներկա ճգնաժամային իրավիճակի շարժառիթներից շատերը սկիզբ են առնում հենց Ռուսաստանից, սակայն դա արդեն մակրոքաղաքականության ոլորտ տեղափոխվող խոսակցություն է եւ քիչ [illegible]:

Իսկ հետեւությունը, որ ըստ մեզ հարկ է անել ասվածից՝ այն է, որ մեծ հույսեր կապել նախկին «եղբայրականների» միջեւ ստեղծվող միության հետ, համենայնդեպս մոտ ապագայում, չարժե: Հարաբերությունները նախկին «եղբայրականների» միջեւ զարգանում են արդեն ամենեւին ոչ բարեկամական հենքի վրա, այլ... թող որ անունը լինի «վայրենի» բայց շուկայի... Եւ այս համակարգող խորհրդակցական կոմիտեի հավաքը երբ նույնիսկ հաստատի ներկայացված նախագծերի փաթեթները, դեռ չի՛ նշանակում, որ դրանք մոտ ապագայում հող կգտնեն ու կիրականացվեն:

ՄԱՐԱՏ ԲԵԿՅԱՆ
Մեկնաբան

Ջերմոցային էֆեկտն ըստ քաղաքային իշխանությունների

Օրերս մամուլում մի լուր հրապարակվեց, որ առկա վիճակից տարբեր պայմաններում՝

ա) ընդդիմադիր թերթերի՝ քաղաքային իշխանություններին ստերսածող լրագրողների համար (երբ մի կողմ դնեին իրենց անձնական կամ կուսակցական համակրանքներն ու հակակրանքները եւ դատեին ըստ արվածի) իրենց գրչին խիստ սազող սուր պամֆլետների նյութ կտար:

բ) Քաղաքը ջեռուցելու վերաբերյալ բազմաթիվ խոստում-հավաստիացումները լուրջ ընդունած բնակիչներին՝ իրենց արդար զայրույթն արտահայտելու նպատակով բռունցքները փողոցներում թափահարելու եւս մի առիթ:

Կանխատեսելի էին եւ այլ հետեւանքներ: Բայց անհեթեթ ու անարձագանք մնաց այս լուր-առաջին ծիծեռնակը, թե խոստացված ջեռուցման փոխարեն Մյասնիկյանի շրջանի բնակչությանը պոլիէթիլեն է բաժանվելու: Նախադեպը կար՝ հացի պակասը ալյուրով փոխհատուցելու կառավարության նախաձեռնությունը, որին հաջորդեց նախկինում հախուռն մտքեր արտահայտող մի լրագրողի ոչ պակաս նորարարական առաջարկը՝ կարգին աշխատող տրանսպորտի պակասը փոխհատուցել դիզվառելանյութով:

Ինչ իմանաս, թե ի՞նչ է այս ձմեռը հին ու բարի ժամանակների ձմեռների պես տաք-տաք անցկացնելու հույսեր փայփայած քաղաքաբնակների մտքում: Գուցե թե, որ ընից մազ մո՞տ էլն է մի բան (ի վերջո, պոլիէթիլենն էլ է օրավուր թանկանում): Իսկ գուցե, որ առավել հավանական է, թե խնդալու, լալու կամ գոնե զարմանալու գեշ սովորություններն էլ են այլեւս հին ու բերեւս բարի ժամանակների վերապրուկներ...

Ա. Ի.

Հրեական համայնքը վերանո՞ւմ է

Հայաստանի փոքր, բայց հնագույն հրեական համայնքը կարող է դադարեցնել իր ավելի քան երկու հազարամյա գոյությունը: Նոյեմբերի 15-ին Հրեական օդանավային գործակալությունը Երեւանից տեղափոխեց համայնքի մոտ մեկ երրորդը, իսկ մնացածները շուտով կմեկնեն: 1970-ին Հայաստանում բնակվում էին մոտ 1040 հրեա: 1989-1991 թթ., երբ սկսվեց ղարաբաղյան հակամարտությունը, նրանցից 250-ը գաղթեցին Իսրայել: Մնացածի մի մասը խառնամուսնությունների հետեւանքով ձուլվեց, եւ այժմ Հայաստանում կա 350 հրեա: Հրեական ողջ համայնքը, բացի 50 հոգուց, կմեկնի ամենամոտ ժամանակներս:

«Ջերուզալեմ փոստ»

Նավթավառներն ու վառելիքը ո՞ւմ եւ ինչպե՞ս

Նոյեմբերի 17-ին ՀՀ պետնախարար Ռաֆայել Բագոյանն ընդունեց Հայաստանի Հանրապետությունում Միացյալ Նահանգների արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Հարրի Գիլմորին, հայտնում է ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունը:

Զրույցի նյութը կերոսինների եւ նավթավառների Հայաստան ներկրելու հարցն էր, որոնց ձեռքբերման եւ փոխադրման նպատակով ԱՄՆ-ի կառավարությունը 15 մլն. դոլլար է հատկացրել: Այդ կապակցությամբ շուրջ մեկ շաբաթ է, ինչ հանրապետությունում է գտնվում ամերիկյան փորձագետների խումբը, որը տեղում ծանոթանում է իրավիճակին, ճշգրտում այն անձանց ցուցակը, ում հատկացվելու են վառելիքն ու նավթավառները, վերջնականապես մշակում բաշխման մեխանիզմները: ■

ԻՐԱՆԻ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ
Երեւան

Ոչ պաշտոնական թարգմանություն

Հանուն աստծո

Հոդվածագրության մրցույթ Իրանի Իսլամական Հեղափոխության հաղթանակի տարեդարձի կապակցությամբ

Երեւանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատան մշակութային բաժինը մտադիր է Իրանի Իսլամական Հեղափոխության տարեդարձի կապակցությամբ 1994 թվի փետրվարի 11-ին կազմակերպել մրցույթ, ներքոհիշյալ հոդվածների համար, եւ յուրաքանչյուր հոդվածի երեք լավագույն հեղինակներին նվիրել արժեքավոր մրցանակներ:

1. Հայ-իրանական բարեկամության պատմական արմատների ուսումնասիրություն (պատմական հոդված):
2. Իրանահայերի դերը Իրանի իսլամական հեղափոխության հաղթանակում (գրական հոդված):
3. Պարսկերեն եւ հայերեն լեզուների փոխազդեցությունները (գիտական հոդված):
4. Իրանցիների եւ հայերի փոխադարձ ծառայությունները (հետազոտական հոդված):
5. Իրանի Իսլամական Հանրապետության եւ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքական կապերի ընդլայնման հեռանկարը (քաղաքական հոդված):
6. Իրանի Իսլամական Հանրապետության եւ Հայաստանի Հանրապետության մշակութային կապերի ընդլայնման հեռանկարը (մշակութային հոդված):
7. Իրանի Իսլամական Հանրապետության եւ Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական կապերի ընդլայնման հեռանկարը (տնտեսական հոդված):

Նշված հոդվածները պետք է ներկայացվեն առնվազն հինգ եւ առավելագույնը տասը էջի սահմաններում, նախընտրելի է պարսկերեն լեզվով, հոդվածագիրների կենսագրական տվյալներով, մինչեւ 20.10.1372 իրանական թիվ (10.1.1994 թ.) ուղարկելով Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատան հասցեն. Երեւան Արաբկիր, Բուդաղյան 1:

Ստացված հոդվածներն ուսումնասիրելուց հետո լավագույն հոդվածագիրների անունները կհրապարակվեն բազմատիրաժ լրագրերում: Կնշվի նաեւ մշակութային բաժին դիմելու ժամկետը:

ԻՐԱՆԻ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ
ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԲԱԺԻՆ

ԱՊՀ

Լուրջ առարկություններ

Բելառուսի կառավարությունը հավանություն տվեց ԱՊՀ կանոնադրությանը եւ այժմ այն կներկայացվի Գերագույն խորհրդի հաստատմանը: Սակայն, «կոլեկտիվ անվտանգություն եւ ռազմաքաղաքական համագործակցություն» բաժնում տեղ են գտել լուրջ վերապահումներ: Մասնավորապես հայտարարվել է, որ համագործակցության անդամ այլ պետությունների տարածքում Բելառուսի զինված ուժերի օգտագործումը, ինչպես եւ այլ պետությունների զինված ուժերի գործադրումը Բելառուսի տարածքում, առանց Գերագույն խորհրդի թույլտվության, արգելվում է: Իսկ «Հակամարտությունների վերացումը եւ վեճերի լուծում» հոդվածում «բոլոր հնարավոր միջոցները» արտահայտությունը Բելառուսը հասկանում է որպես ոչ ռազմական բոլոր հնարավոր միջոցներ: Բելառուսի հանրապետությունը համարում է, որ խորհրդակցական կոմիտեի եւ քարտուղարության, ինչպես նաեւ միացյալ զինված ուժերի գլխավոր հրամանատարության մասին դրույթները լիովին չեն արտահայտում այսօրվա պահանջները եւ ճշգրտումների կարիք ունեն:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ֆինանսներ

ՄՎՀ-ն հավանություն է տալիս ազգային դրամ մտցնելուն

Միջազգային վալյուտային հիմնադրամի կարգադրիչ-տնօրեն Միշել Կամդեսյուն հավանություն է տվել ազգային դրամական միավորներ շրջանառության մեջ դնելու նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների քայլերին: Նրա խոսքերով, այդ միջոցառումները համապատասխան սահմանափակիչ դրամական քաղաքականությամբ եւ վճարումների ու առեւտրի համակարգի ազատականացմամբ ուղեկցելու դեպքում «տվյալ պետություններին թույլ կտան ինքնուրույնաբար վերահսկել ներքին ֆինանսական իրավիճակը, կրճատել արժեզրկումը եւ հիմք ստեղծել շրջանային սերտ համագործակցության պայմաններում տնտեսական երկարաժամկետ աճի համար»:

«ՄՎՀ-ն պատրաստ է ընդլայնել այն պետությունների ֆինանսավորումը, որոնք ազգային դրամներ են մտցնում եւ բախվում են վճարումների հաշվեկշռի խնդրին, պայմանով, որ նրանք իրագործեն բարեփոխումների ու կայունացման անհրաժեշտ ծրագրերը, հայտարարեց Կամդեսյուն: Հուսով եմ, որ նույն կերպ կվարվեն նաեւ միջազգային կազմակերպությունները եւ վարկատու կառավարությունները»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՌԵՅՏԵՐ-ՏԱՍՍ

digitised by A.R.A.R.@

Կարգավորում

ՌՈՒՍ-ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԵՃԵՐ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՄԱՐ

Ռուսաստանը կրկին փորձում է Լեռնային Ղարաբաղում կանգնեցնել ռազմական գործողությունները: Արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը հեռախոսով զրուցեց Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի, Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ չճանաչված Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ղեկավար Ռոբերտ Քոչարյանի հետ:

Անդրկովկասում ռուսական դիվանագիտության ակտիվությունն ակնհայտորեն դժգոհություն է պատճառում ամերիկացիներին եւ եվրոպացիներին, որոնք նույնպես հայերին եւ ադրբեջանցիներին հաշտեցնելու ցանկություն են հայտնել:

Ռուսաստանցի որոշ դիվանագետներ սկսում են խոսել այն մասին, թե ամերիկացիների գլխավոր մտահոգությունը ոչ թե Լեռնային Ղարաբաղում արյունահեղության դադարեցումն է, այլ Անդրկովկասում Ռուսաստանի դերի ու ազդեցության նվազեցման ձգտումը:

Ռուսական դիվանագիտությունը նախ եւ առաջ ձգտում է անհապաղ դադարեցնել ռազմական գործողությունները, հասնել երկու կողմերի համար ընդունելի հրադադարի համաձայնագրի. քանի դեռ կրակում են, անհնար է պայմանավորվել զաղթականների կամ շրջափակման դադարեցման հարցի շուրջը:

ԱՄՆ-ը եւ եվրոպական պետությունները սառը եւ ակադեմիական տրամաբանությամբ մշակում են համապարփակ փաստաթուղթ, որի վրա կատարվող աշխատանքը կարող է տարիներ տեւել: Այսպես կոչված Մինսկի խմբերի նիստերն անցկացվում են Հռոմում, Փարիզում, Վիեննայում, որտեղից պատերազմի պատկերն այնքան էլ ողբերգական չի թվում: Օտարերկրացի դիվանագետները հրաժարվում են նիստեր անցկացնել Բաքվում կամ Երեւանում:

Եվրոպայի անվտանգության ու համագործակցության խորհրդակցությունը Լեռնային Ղարաբաղի հարցով սկսեց զբաղվել այն բանից հետո, երբ ձախողվեցին Իրանի, Ելցինի եւ Նազարբաեւի միջնորդական առաքելությունները: 1992 թ. հունիսին Մինսկում որոշվեց միջազգային խորհրդաժողով հրավիրել պատերազմող կողմերի մասնակցությամբ: Սակայն մայիսին ղարաբաղցի հայերը հուժկու հարձակում սկսեցին՝ գրավելով Շուշին եւ Լաչինը: Ադրբեջանը հրաժարվեց խորհրդաժողովին մասնակցել, քանի դեռ իրեն չեն վերադարձվել գրավյալ տարածքները:

Այդ ժամանակ ԵԱՀԽ-ն կազմեց Մինսկի խումբ: Այն պետք է լուծեր բուն խորհրդաժողովին նախորդող խնդիրներ: Մինսկի խմբում նշանակալից դեր են խաղում Ռուսաստանը, ԱՄՆ եւ Թուրքիան, որոնք իրական շահեր ունեն Անդրկովկասում:

Մոսկվան Վաշինգտոնին առաջարկեց գործել համատեղ: Սակայն Մինսկի խմբում ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչը այդպես էլ ոչ մի անգամ չհամաձայնեց համատեղ ուղեւորություն կատարել Բաքու ու Երեւան, որից ռուս դիվանագետները հետեւություն են անում, թե ամերիկացիները խուսափում են իրավահավասար գործակցությունից:

Ամերիկացիները Մոսկվային պարտադրեցին ոչ պաշտոնական եռյակի (ԱՄՆ-Ռուսաստան-Թուրքիա) ստեղծում եւ ռուս դիվանագետներին ներշնչեցին, թե այդպիսով ավելի հեշտ կլինի Թուրքիային հետ պահել կտրուկ քայլերից: Այս եռյակում ամերիկացիները մտադրվել էին դառնալ իրավարար, գերագույն դատավոր:

Մոսկվան համաձայնեց: Դա Թուրքիային սիրաշահելու պահն էր, երբ որպես պետական քարտուղար Անկարա մեկնեց Գենադի Բուրբուլիսը, այնուհետեւ նախապատրաստվում էր Ելցինի այցը:

Եռյակի գաղտնի հանդիպումները երկար չտեւեցին Թուրքիայի դիրքորոշման պատճառով: Ռուսաստանը ջանում է անաչառ լինել Լեռնային Ղարաբաղի ճգնաժամի հարցում: Հայամետ լոբբին Մոսկվայի դիրքորոշման վրա չի կարող լուրջ ազդեցություն գործել: Մինչդեռ Թուրքիան մշտապես մերժում է հայերի առաջարկությունները: Լինում է նաեւ այնպես, որ ինքը Ադրբեջանը պատրաստ է ընդունել հայերի որեւէ առաջարկություն, բայց Մինսկի խմբում Թուրքիայի ներկայացուցիչն ասում է՝ ոչ:

Անդրկովկասում զինվորականները առաջ են անցնում դիվանագետներից: Այս ամբողջ տարվա ընթացքում Մինսկի խումբն Ադրբեջանի աշխարհագրությունն էր ուսումնասիրում հայկական զորքերի առաջխաղացումներին վերաբերող ամփոփագրերից: Հայերը վաղուց են դուրս եկել իրենց հռչակած Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության սահմաններից:

Ռուս դիվանագետներից մեկն անկեղծության պահին անդրկովկասցի զորավարներին ասաց. «Ժողովուրդը Հիտլերից այնպես չէր փախչում, ինչպես ձեզանից»: Հայկական զորքերի մոտենալու պահին լիովին անհետանում է ադրբեջանական բնակչությունը եւ՝ ընդհակառակը:

Հրադադարի համաձայնագրերը Մոսկվայում կազմում են ռուս դիվանագետները, քանի որ հայերն ու ադրբեջանցիները հրաժարվում են հանդիպում ունենալ: Բաքվի եւ Ստեփանակերտի հետ խորհրդակցելով՝ ռուս դիվանագետները համաձայնեցնում են պայմանները եւ դրանք ֆաքսով հաղորդում երկու կողմերին, ապա դարձյալ ֆաքսով դրանք ստանում ստորագրություններով հանդերձ: Հայերն ու ադրբեջանցիները ստորագրում են միայն իրենց օրինակը, իսկ մյուս կողմի օրինակը ստորագրություններով ստանում են Մոսկվայի միջոցով:

Ադրբեջանում միասնություն չկա: Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը խափանել է Բաքվի բազմաթիվ ղեկավարների կարիերաներ, եւ նրանք հիմա վախենում են ոչ միայն մարտերը տանուլ տալուց, այլեւ հայերի հետ հաշտվելուց: Ըստ երեւույթին, Ալիեւը հակված է փոխզիջումների: Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասան Հասանովը, որը մի ժամանակ կենտկոմի գաղափարախոսական բաժնի վարիչն էր, դիվանագետին ոչ բնորոշ կոշտ դիրք է բռնել: Կորպուսի խռովարար հրամանատար Սուրաթ Հուսեյնովը, որը կառավարության ղեկավար է դարձել, նույնպես անվստահություն է տածում դիվանագիտության հանդեպ:

Ալիեւը դժվար կացության մեջ է: Նա արդեն ասում է. «Ես Ադրբեջանը բերեցի ԱՊՀ, երկիրը շրջեցի դեմքով դեպի Ռուսաստանը, բայց ոչինչ չփոխվեց. հայերը շարունակում են հարձակվել եւ գրավել նորանոր տարածքներ»:

Չնայած կենդանի ուժի եւ տեխնիկայի ակնհայտ գերազանցությանը, ադրբեջանական բանակը մոտ ապագայում կարող է պարտություններ կրել հայերի հետ բախումների ընթացքում: Այդ բանակը վատ է պատրաստված եւ անկազմակերպ է, համալրվում է պատանիների բռնի զորահավաքով, որոնք անմիջապես նետվում են մարտի: Սակայն ադրբեջանական բանակի անհաջողությունները Բաքվին լոկ համակում են վրեժխնդրության զգացումով:

Ռազմական հաղթանակները վատ ծառայություն են մատուցում ղարաբաղցի հայերին: Որքան ավելի մեծ տարածք են նրանք գրավում, այնքան ուժեղանում են փոխզիջման հիման վրա խաղաղ կարգավորմանն ընդդիմացող ձայները:

Բաքվում քարոզչական նկատառումներից ելնելով պնդում են, թե կռվում է ոչ թե ղարաբաղցին, այլ Հայաստանի էքսպեդիցիոն կորպուսը: Ռուսաստանի ԱԳՆ տեղեկությունների համաձայն, էքսպեդիցիոն կորպուս չկա, կան Երեւանից եկած առանձին խորհրդականներ եւ հրահանգիչներ: Լեռնային Ղարաբաղում չկան նաեւ ռուս տանկիստներ:

Լեռնային Ղարաբաղի բանակը աչքի է ընկնում մարտական բարձր ոգով եւ կազմակերպվածությամբ: Ղարաբաղցի հայերից յուրաքանչյուրի համար սա պատերազմ է հանուն հարազատ տան:

Ղարաբաղի բանակում չեն բավականացնում սպառազինությունը, վառելիքը եւ հատկապես զինամթերքը: Ուստի օգտագործվում է նաեւ նապոլեոնյան մարտավարությունը՝ ապրել հակառակորդի հաշվին:

Չնայած ծանր ռմբակոծումներին, Ստեփանակերտում պահպանվել է մի մեծ արտադրամաս, որտեղ կարելի է միաժամանակ նորոգել տասից ավելի տանկեր, որոնք հիմնականում խլված են ադրբեջանցիներից:

Ղարաբաղյան բանակը ներկայումս իդեալական դիրքեր է գրավում: Պատերազմի ամբողջ ժամանակամիջոցում նա ունի ճակատային ամենակարճ գիծը, որը թույլ է տալիս ուժեր ազատել նոր հարձակման համար: Հակառակորդի հրճվանքը բանակցություններում խստացնում է հայերի դիրքորոշումը:

Ստեփանակերտում արդեն խոսում են այն մասին, որ պատրաստ են Ադրբեջանին վերադարձնել բոլոր գրավյալ տարածքները՝ Ղարաբաղի լիակատար անկախության ճանաչման դիմաց, բայց անցյալ տարի հայերը համաձայնել էին, որ Ղարաբաղի կարգավիճակը որոշվի Մինսկի խորհրդաժողովում:

Կա տեսակետ, թե զինադադարի հասնելու բոլոր փորձերն անիմաստ են, քանի դեռ սահմանված չէ համաձայնության վերջնական ձեւակերպումը: Բայց երբ ձեւակերպումը սահմանվի, իսկ ռազմական գործողությունները չդադարեցվեն, ապա զինվորականները կսկսեն կրկնապատկված եռանդով ձեւակերպումն իրենց օգտին փոխելու փորձեր անել:

Ծայրահեղ տարբերակները՝ Ղարաբաղի լիակատար անկախությունը կամ, ընդհակառակը, Ադրբեջանի կողմից դրա կլանումը, փաստորեն բացառված են:

Հնարավոր է Լեռնային Ղարաբաղին տալ ինչ-որ հատուկ կարգավիճակ միջազգային այնպիսի երաշխիքներով, որոնք կբացառեին Բաքվի կողմից այդ կարգավիճակի փոփոխման հնարավորությունը: Պաղեստինցիների եւ իսրայելցիների համաձայնությունից հետո ոչինչ անհնար չի թվում:

Սակայն հաշտությունը նոր վտանգներ է ծնում: Այսօրվա դրությամբ Թուրքիան կամ Իրանը չեն համարձակվի իրենց զորքերն այդ շրջան մտցնել, բայց նրանք կարող են թույլատրել տարաբնույթ կամավորների, անգործ մնացած մոջահեդների, իրանցի մոլեռանդների, Համասի մարտիկների միջամտությունը, որոնք կնետվեն Ադրբեջան:

Լեոնիդ Մլեչին
«Իզվեստիա», 13 նոյեմբեր, 93

ANNOUNCEMENT

The fulbright program invites interested persons with fluent English and a scientific degree to participate in the open competition for the 1994-95 academic year. Fulbright participants are being sought to lecture in American universities on the following subjects:

1. History and political science (including international relations)
2. Mathematics and cybernetics
3. Participants will also be considered for research in the following subject:
1. American studies (History, Literature, Society or Culture of the United States)

Contact the "IREX" office (American University of Armenia, Bagramyan 40, Room 10) or the State University's department of foreign relations for further information and application forms.
The deadline for submission of applications is December 15, 1993.
The final selection of fulbright applicants from Armenia will be made by a panel of American Academics and government officials chaired by the Ambassador of the United States.

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՏՈՒԿ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆԸ

հրավիրում է Ձեզ եւ Ձեր ընկերներին մասնակցելու

Հայաստանում ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչ եւ մշտական կոորդինատոր
ԹԵԼՄԱ Օ'ԿՈՆ-ՍՈԼՈՐԶԱՆՈՅԻ
դասախոսություններին հետեւյալ թեմաներով.

«ՄԱԿ-ի ակունքները, կազմակերպությունները եւ կառուցվածքը»
Երկուշաբթի նոյեմբերի 22, 1993 թվ. ժամը 15:30-17:00

«Միջազգային խաղաղություն եւ անվտանգություն»
Չորեքշաբթի նոյեմբերի 24, 1993 թվ. ժամը 15:30-17:00

«Տնտեսական եւ սոցիալական զարգացում»
Ուրբաթ նոյեմբերի 26, 1993 թվ. ժամը 15:30-17:00

«Մարդու իրավունքները եւ մարդասիրական օգնություն»
Երկուշաբթի նոյեմբերի 29, 1993 թվ. ժամը 15:30-17:00

«Միջազգային իրավունք»
Չորեքշաբթի դեկտեմբերի 1, 1993 թվ. ժամը 15:30-17:00

«ՄԱԿ-ի հետ կապված միջկառավարական գործակալությունները»
Ուրբաթ դեկտեմբերի 3, 1993 թվ. ժամը 15:30-17:00

Հասցեն՝ Մարշալ Բաղրամյան 40 փոքր դահլիճ
Անգլերենից հայերեն թարգմանությունը ապահովվում է:

UNIVERSITY EXTENSION

Cordially invites You and Friends to a lecture series by
MS. THELMA O'CON-SOLORZANO
United Nations Representative and Resident Coordinator in Armenia
Monday, November 22, 1993, 3:30-5:00 p. m.

<Origin of the United Nations and Organizations and Structure of the United Nations>
Wednesday, November 24, 1993, 3:30-5:00 p. m.

<International Peace and Secturity>
Friday, November 26, 1993, 3:30-5:00 p. m.

<Economic and Social Developement>
Monday, November 29, 1993, 3:30- 5:00 p.m.

<Human Rights and Humanitarian Assistance>
Wednsday, Desember 1, 1993, 3:30-5:00 p.m.

<International Law>
Friday, Desember 3, 1993, 3:30-5:00 p/m/

<Intergovernmental Agencies Related to the United Nations>

The lectures will be held in the small auditorium of the American University of Armenia, 40 Marshall Bagramian Street. Simultaneous translation will be provided from English into Armenian.

Կարճ

Ասիա-խաղաղօվկիանոսյան համագործակցություն

ԱՄՆ-ի Սիեթլ քաղաքում նոյեմբերի 15-ին հանդիպումներ սկսվեցին Ասիա-խաղաղօվկիանոսյան տնտեսական համագործակցության կազմակերպության երկրների պատվիրակությունների անդամների մակարդակով: 1989 թ. նոյեմբերին ստեղծված այդ շրջանային խմբավորման մասնակիցներն են Ավստրալիան, Կանադան, Չինաստանը, Թայվանը, Հոնկոնգը, Ինդոնեզիան, Ճապոնիան, Հարավային Կորեան, Մալայզիան, Նոր Զելանդիան, Ֆիլիպինները, Սինգապուրը, Թաիլանդը եւ ԱՄՆ: Այդ 15 երկրներում արտադրվում է համաշխարհային ազգային արտադրանքի կեսը: Նրանց է ընկնում համաշխարհային առեւտրի 35 տոկոսը:

Նման պատկառելի տնտեսական կշռի շնորհիվ կազմակերպությունը կարող է դառնալ առեւտրի ազատականացման, Ասիա-խաղաղօվկիանոսյան շրջանում մաքսային սակագների եւ մյուս առեւտրական արգելքների վերացման հզոր ուժ: Սակայն դեռեւս զգալի խոչընդոտներ կան այդ կազմակերպության բանավիճային ակումբի ներկա վիճակից շրջանային առեւտրի ազատականացման արդյունավետ ուժ դառնալու ճանապարհին:

Որպես դրանց վերացման առաջին քայլ, ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնի նախաձեռնությամբ ներկայիս 5-րդ ամենամյա խորհրդաժողովը նոյեմբերի 19-ին կամ 20-ին կավարտվի ոչ թե արտաքին գործոց եւ առեւտրի նախարարների, այլ պետությունների ու կառավարությունների ղեկավարների մակարդակով:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ

Բելառուսում արժեզրկումը չի նվազել

«Դրամազանգվածի վարկերի աճի տեմպերի կրճատման հաշվին Բելառուսին հաջողվեց խուսափել գերարժեզրկումից: Սակայն արժեզրկման մակարդակը նվազեցնել առայժմ չի հաջողվում», խորհրդարանի նստաշրջանում հայտարարեց ազգային բանկի վարչության նախագահ Ստանիսլավ Բոգդանկեւիչը:

Հանրապետության գլխավոր բանկատերը խոստովանեց, որ Բելառուսի ներկայիս տնտեսական խոր ճգնաժամը առավել սրությամբ դրսեւորվել է ֆինանսավարկային համակարգում. դարձյալ դժվարություններ կան վճարումների հարցում, բելառուսական բանկատոմսերի փոխարժեքն արագորեն ընկնում է ոչ միայն կայուն տարադրամի, այլեւ ռուսական ռուբլու համեմատությամբ, գրեթե անկառավարելի է մեծածախ ու մանրածախ գների աճը: Ազգային բանկի ղեկավարի կարծիքով, չարիքների պատճառը Բելառուսի տնտեսության կառուցվածքն է, որն այժմ է ընկնում բազմաթիվ էներգատար եւ մետաղատար արտադրություններով, ռազմարդյունաբերական համալիրի ձեռնարկություններով:

Այսօր Բելառուսը բացասական մեծ հաշվեկշիռ ունի Ռուսաստանի եւ Ղազախստանի հետ կատարվող առեւտրում: Իրենց հերթին Բելառուսի պարտապաններն են Ուկրաինան, Ադրբեջանը, Տաջիկստանը, Վրաստանը եւ Ուզբեկստանը:

Ստանիսլավ Բոգդանկեւիչը կոչ արեց էապես կրճատել էներգիայի սպառումը, խրախուսել Ռուսաստան կատարվող արտահանությունը: Նա նաեւ գտնում է, որ Բելառուսի եւ Ռուսաստանի դրամական համակարգերի իրական միավորման ժամանակաշրջանում հարկավոր է բելառուսական հաշվարկային տոմսը միակ օրինական վճարամիջոց համարել Բելառուսի տարածքում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ

ԱՄՆ-ը վերացրեց արգելքը

ԱՄՆ կոնգրեսի ներկայացուցիչների խորհուրդը երկուշաբթի օրը հավանություն տվեց այն օրինագծին, որով վերացվում էին ամերիկա-խորհրդային հարաբերություններին վերաբերող մի շարք դիսկրիմինացիոն որոշումներ: Սա փաստորեն սառը պատերազմի ավարտի ազդանշան է, եւ ըստ կոնգրեսական Բենջամին Գիլմենի, ազդարարում է ԱՄՆ-ի եւ նախկին ԽՍՀՄ պետությունների միջեւ փոխհարաբերությունների նոր դարաշրջան: Կոնգրեսականները նաեւ բարձր գնահատական տվեցին Ռուսաստանի եւ ԱՄՆ-ի նախագահների Վանկուվերյան դեկլարացիային: ՍՆԱՐՖ

digitised by A.R.A.R.@

ՔԱՅՔԱՅՎՈՂ ՎՐԱՍՏԱՆԸ

91-ի ապրիլին անկախություն ստանալուց հետո Վրաստանն անցել է չորս պատերազմի միջով: Հարավային Օսիայի մարտերը, առաջին նախագահ Գամսախուրդիայի դեմ ապստամբությունը եւ Աբխազիայի պատերազմին հաջորդած քաղաքացիական պատերազմը Մեգրելիայում, որը եզրափակվեց Ռուսաստանի ռազմական միջամտությամբ: Չնայած որ Շեւարդնաձեն ի վիճակի է հաղթելու Արեւմտյան Վրաստանում, կենտրոնական իշխանությունները մնում են թույլ, երկիրը՝ մասնատված ու անորոշ ճակատագրով:

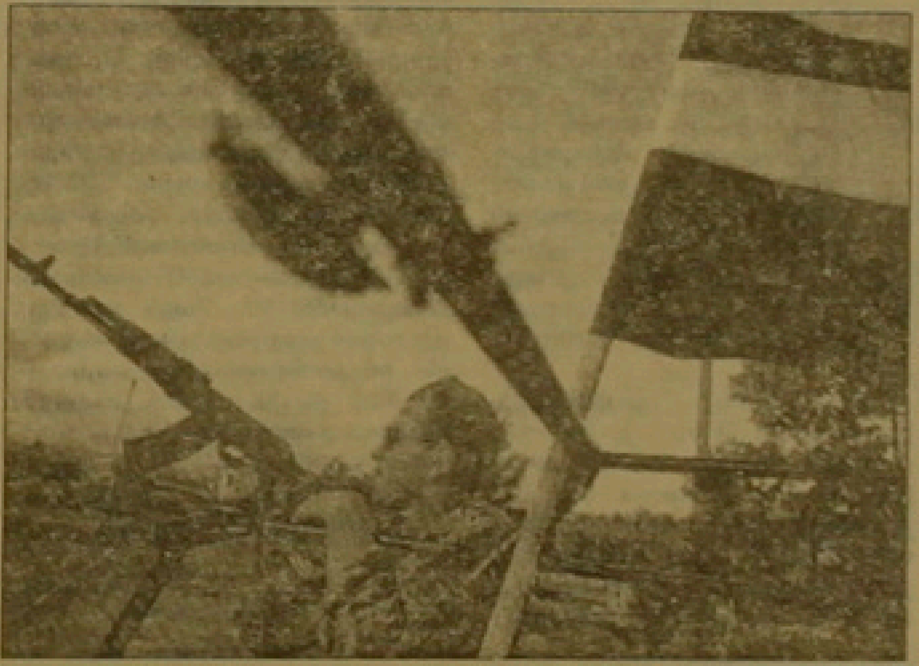

Կառավարական ուժերի կողմից նոյեմբերի 7-ին Զուգդիդիի գրավումը ի դերեւ հանեց Թբիլիսիի վերադարձած Գամսախուրդիայի հույսերը, որոնք ընդամենը մի քանի օր առաջ իրական էին թվում: Այս հաղթանակի համար Շեւարդնաձեն պարտական է Ռուսաստանի միջամտությանը: Պաշտոնապես ռուսական զորքը տեղափոխվել էր «երկաթուղու պաշտպանության» համար, որը կենսական է ոչ միայն Վրաստանի, այլեւ նաեւ Հայաստանի ու Ադրբեջանի Սեւ ծովին կապելու համար: Այնուհանդերձ մարտադաշտում տեղափոխված ռուսական զորքը փակեց Գամսախուրդիային համախոհ ուժերի ճանապարհը եւ կառավարական զորքերին վերակազմավորելու ու հակահարձակում ծավալելու հնարավորություն տվեց: Ըստ Թբիլիսիում ռուսական ռազմական շտաբին մոտ կանգնած աղբյուրների, ռուսական բանակը նաեւ զենքի ու զինամթերքի էական քանակություն է մատակարարել Շեւարդնաձեին համախոհ զորքերին:

Մի կողմից, Շեւարդնաձեն անկարող է Մեգրելիան իր հսկողության տակ պահել առանց Ռուսաստանի մշտական օգնության: Մեգրելիան Գամսախուրդիայի ծննդավայրն է, եւ այնտեղ նա համարվում է Վրաստանի օրինական նախագահ: Մյուս կողմից, Շեւարդնաձեն վստահելի զորք չունի. զինվորական ծառայություն գոյություն ունի միայն տեսականորեն, 10 հազարանոց Ազգային գվարդիան զուրկ է կարգապահությունից, եւ նրա հավատարմությանն էլ վստահել չի կարելի: Արեւմտյան Վրաստանի համար մղվող մարտերում Շեւարդնաձեն չուներ այլ ընտրություն, քան կրկին հայցել Ջաբա Իոսելիանիի եւ նրա տխրահռչակ «Մխեդրիոնի» մասնավոր բանակի օգնությունը, մի բանակ, որին ինքը կցանկանար լուծարել: Զինյալների մեծ մասը կամավորներ էին, որոնք կռվից հետո չէին մնա «բռնազավթած» տարածքը վերահսկելու: Մեգրելիայի աշխարհագրական դիրքը՝ Աջարիայի ու Աբխազիայի՝ Թբիլիսիի վերահսկողությունից դուրս տարածքների արանքում, չի նպաստում խնդրի դյուրացմանը:

Պատերազմը Աբխազիայում

Վրաստանի ղեկավարությունը երդվում է անել ամեն հնարավորը Աբխազիայի վրա հսկողություն հաստատելու համար, եւ արդեն զորք է կուտակվել Ինգուրի գետից հարավ: Ռուսաստանը, որ նախապես հակված էր պաշտպանել աբխազական կողմին, «երկու կողմերին» նախազգուշացրել է, որ հանկարծ զինված գործողություններ չսկսեն: Աբխազական ուժերը խախտել էին Ռուսաստանի հովանավորած հրադադարը եւ լայնածավալ հարձակմամբ գրավել «ինքնավար հանրապետության» մայրաքաղաք Սուխումը սեպտեմբերի 27-ին: Աբխազական ուժերի կողմից տարածաշրջանի հարավային մասի գրավումը փախստականների հսկայական ալիք առաջացրեց: Ազգությամբ վրացի 230 հազար բնակիչներից այժմ այնտեղ մնացել են հազիվ 10 հազարը, ըստ անկախ աղբյուրների: Շեւարդնաձեի արտաքին հարցերի գծով խորհրդական Գելա Չարկվիանին աբխազական իշխանություններին մեղադրել է «ազգային զտում» իրականացնելու մեջ: Նա ինձ ասաց, որ աբխազական իշխանությունները ազգությամբ հայ, ռուս կամ հույն փախստականների վերադարձի համար որեւէ նախապայման չեն առաջադրել, մինչ վրացիները պետք է դիմեն անհատապես, եւ վերադարձման թույլտվություն կստանան միայն նրանք, ովքեր չեն մասնակցել առճակատմանը: Նա նախկինում ընդհանուր բնակչության միայն 17 %-ը կազմող աբխազներին մեղադրեց այն բանում, որ նրանք ձգտում են Աբխազիայի ժողովրդագրական կազմը փոխել՝ դատարկ գյուղերը բնակեցնելով 400 հազարանոց աբխազական սփյուռքից եկածներով:

Հարավային Օսիայում «հետաձգված առճակատումը» հեռու է լուծվելուց, քանզի վրացական ղեկավարությունը ընդունում է հանրապետության տարածքային անբաժանելիությունը, մինչ հարավ-օսական ղեկավարությունը շարունակում է հետամուտ լինել ռուսական ֆեդերացիայի կազմում Հյուսիսային Օսիայի հետ միավորվելու իրենց նպատակին: Այնտեղ կռիվները սկսվեցին 1990-ի դեկտեմբերին, երբ «ինքնավար շրջանի» կարգավիճակը չեղյալ հայտարարվեց Թբիլիսիի կողմից, եւ դադարեցին 92-ի հուլիսին Վրաստանի ու Ռուսաստանի միջեւ հրադադարի համաձայնագրի արդյունքում: Փաստորեն, Թբիլիսիի ղեկավարությունը իրական հեղինակություն չունի բացառությամբ Ցխինվալից հյուսիս ընկած որոշ գյուղերում ռազմական ներկայության: Աջարիան, սեւծովյան մեկ այլ «ինքնավար հանրապետություն», իրեն պահում է անկախ հանրապետության նման, ասում է արտգործնախարարության դիվանագետ Դմիտրի Մանջավիձեն: Աջարիան բնակեցված է մուսուլման վրացիներով, եւ նրա Բաթում նավահանգիստը վերջին տարիներին զարգացրել է Թուրքիայի, եւ ծովով՝ Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի հետ առեւտրական կապերը: Այնուամենայնիվ, շարունակում է Մանջավիձեն, Աջարիան կենտրոնական իշխանություններին հարկեր չի վճարում, աջարական Գերագույն խորհրդի նախագահ Ասլան Աբաշիձեն անկախ արտաքին քաղաքականություն է վարում, եւ լավ հարաբերությունների մեջ է Բաթումի ռուսական կայազորի, Թուրքիայի հետ եւ Գամսախուրդիայի ընկերն է:

«Ո՞վ է իշխում Վրաստանում: Սա փոխվում է մեկ ոլորտից մյուսը, այն էլ՝ ամեն օր», ասաց մի ամերիկյան դիվանագետ: Փողոցներում քաղաքացիական հագուստով զինյալներ տեսնելը սովորական բան է, կրակոցներ լսվում են անկախ նրանից, գիշեր է, թե ցերեկ: Հայաստանի սահմանից մինչեւ Թբիլիսի ես հինգ ռազմական ոստիկանակետ հաշվեցի, եւ մեր վարորդը չգիտեր, թե ումն են դրանք՝ կառավարությա՞նը, թե տեղական զինված խմբավորումներինը: Այս ճանապարհին էր, որ սեպտեմբերին թալանվեց ամերիկյան դիվանագետի մեքենան, որից հետո Երեւանի ու Թբիլիսիի ամերիկյան դեսպանատների միջեւ խզվեց վերգետնյա կապը: Մինչ տեղական իշխանությունների հեղինակությունն ընկած է, զինված խմբավորումներ կամ այսպես կոչված «մաֆիաներ» են ձեւավորվում տեղական տնտեսության ու հաղորդակցության գծերը վերահսկող կլանների հիման վրա:

Բնակչության սոցիալական պայմանները սոսկալի են: Ապրիլ ամսին «կուպոնը» մտցվեց որպես անցումային արժույթ ռուսական ռուբլու հետ մեկը-մեկին հարաբերությամբ: Նոյեմբերի սկզբին 25 կուպոն էր փոխանակվում մեկ ռուբլու հետ, մինչ ամերիկյան դոլարն արժեր երեք հազար կուպոն: Թոշակառուն ստանում է 10 հազար կուպոն, բանվորը 22 հազար, իսկ համալսարանի դոցենտը 40-60 հազար որպես ամսական աշխատավարձ: Շուկայում վաճառականները պնդում են, որ իրենց վճարեն ռուբլով, մինչ կուպոնով առեւտուր անող պետական խանութները շատ բան չունեն առաջարկելու: Պաշտոնապես գործազրկությունը 5 % է, իսկ անկախ աղբյուրները նշում են 22 %: «Աշխատանք ունենալը» ավելին չէ, քան սոցիալական կարգավիճակը, քանզի 1-2 դոլարը հեռու է հիմնական կարիքները բավարարելուց: Առանց Արեւմուտքի մարդասիրական օգնության ձեւով հասցվող ալյուրի, կարագի եւ այլ մթերքների, սովը կարող էր լուրջ խնդիր լինել Վրաստանի համար: Պալիաշվիլու անվան Օպերայի հայտնի շենքի ետեւում կարելի է հանդիպել տուն վաճառողների բազմության: Մեծ մասը ռուսներ են, հույներ կամ հրեաներ, սակայն գնալով ավելի ու ավելի շատ վրացիներ են միանում նրանց՝ ցանկանալով բնակություն հաստատել Հյուսիսում, ռուսական ավելի կայուն քաղաքներում, թեեւ այս օրերին դժվար է գնորդ գտնելը:

Ժողովրդավարություն ապագայի համար

«Վրաստանին ուժեղ մարդու իշխանություն է պետք, բռնապետի նման մեկի, որն այս երկրին կբերի միասնություն ու կարգուկանոն», ասում է Շեւարդնաձեի աշխատակազմի ղեկավար Գիա Ջավգավան: «Ճգնաժամի ավարտից հետո միայն կարող ենք ունենալ ժողովրդավարություն»: Գամսախուրդիայի կողմնակիցները կամ «զվիադականները», ինչպես նրանց կոչում են հակառակորդները, մինչեւ սեպտեմբեր կարող էին քաղաքական գործունեության որոշակի ազատություն ունենալ: Երբ սկսվեցին Մեգրելիայի կռիվները, «Գամսախուրդիային հարող» որակված երկու լրագիր փակվեցին՝ «Սաքարթվելոս Սամրեկլո» եւ «Իբերիա-Սպեկտրի»: Մի քանի լրագրող, նրանց հետ նաեւ հայտնի Գոդերիձեն, ձերբակալվեցին ու ծեծի ենթարկվեցին: «Կլոր սեղանի» քննարկում գտնվող մի ներկայացուցիչ ասաց, որ միայն Թբիլիսիում Գամսախուրդիայի ավելի քան չորս հազար կողմնակից է ձերբակալվել, եւ շատ ուրիշներ, որոնք գույքերով կամ հանրագրերով իրենց օժանդակությունն էին հայտնել նրան, հեռացվել են աշխատանքից: Սեպտեմբերին «7 Դղե» («7 օր») անկախ շաբաթաթերթի խմբագրությունն էին ներխուժել զինյալներ, որոնք կրակել էին համակարգիչների վրա ու ծեծել լրագրողներին՝ Չանտուրիայի Ազգային ժողովրդավարական կուսակցության մասին քննադատական հոդված հրապարակելու համար:

Վրաստանը խորապես մասնատված երկիր է, մասնատված մտավորականությունների ու վրացիների միջեւ, ինչպես նաեւ Շեւարդնաձեի կամ Գամսախուրդիայի նկատմամբ անհատական հավատարմությամբ: Ակնհայտ է, որ Շեւարդնաձեն իշխանության գլուխ կմնա մոտ ապագայի ընթացքում, ռուսական միջամտությունն ապացուցեց, որ Մոսկվան չի հանդուրժի նրա անկումը: Իսկ Շեւարդնաձեն հնարավորություն չունի երկիրը բերել զինված միասնության եւ կենտրոնացված վրացական պետություն ստեղծել: Վրաստանի ազգային ու կրոնական կառուցվածքի բազմազանությունները ֆեդերատիվ կամ կոնֆեդերատիվ պետության հնարավոր գաղափարն են առաջարկում: Չնայած Հարավային Օսիան ու Աբխազիան ցանկանում են անջատվել Վրաստանից ու միանալ Ռուսաստանի Դաշնությանը, ինչպես միջազգային հանրությունը, այնպես էլ ռուսական ղեկավարությունը պատրաստ չեն ընդունել կովկասյան սահմանների փոփոխությունը: Վրաստանի ղեկավարները զինված առճակատումից բացի որեւէ այլ միջոց կգտնե՞ն իրենց հակասությունները հարթելու համար: Երբ ոչ, արտաքին միջամտություններն ու փոփոխվող տեղական դաշինքները առճակատումը «լիբանանացնելու» վտանգ են պարունակում:

Վիգեն Չթերյան

Թբիլիսի, հոկտեմբեր 31 - նոյեմբեր 7

ամսագիր
պատկերազարդ
ԲԱՆԲԵՐ
ակադեմիական
արձակ
պոէզիա
եւ
ՏԱՌ
ՏԱՌ
իր պոէզիայով
հանդերձ
ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ
ՏԱՌԱՉԵՒԵՐ
OUTLINE FONTS
GARAMOND AND AVANTGARDE LIKE
դիմեք 562863, ԱԶԳ օրաթերթ

Չուվաշիայում դժգոհ են սահմանադրության նախագծից

Ռուսաստանի նոր սահմանադրության նախագիծը դժգոհություն է հարուցել եւս մեկ հանրապետությունում՝ Չուվաշիայում: Այդ մասին հաղորդում է Թուրանի մոսկովյան թղթակիցը, վկայակոչելով Ռուսաստանի նախագահի աշխատակազմը: Ինքնավար հանրապետությունների ինքնիշխանություն չնախատեսող դրույթը հանգեցրել է այն բանին, որ Չուվաշիայի սահմանադրության մեջ լրացումներ են արվել նախագահի ընտրությունների վերաբերյալ: Նախագծում ասվում է, որ Չուվաշիայի նախագահը պետք է կատարելապես տիրապետի չուվաշերենին: Սնարք

Խասբուլատովը պատգամավորության թեկնածու

Ռուսաստանի խորհրդարանի նախկին նախագահ Ռուսլան Խասբուլատովը, որը ներկայումս գտնվում է անվտանգության նախարարության «Լեֆորտովո» մենախցային մեկուսարանում, Պետական դումայի պատգամավորության թեկնածու է առաջադրվել Դաղստանի միամանդատ ընտրատարածքում: Այդ մասին երկուշաբթի օրը ԻՏԱՌ-ին հայտնեց նրա ավագ եղբայր Յամլիխան Խասբուլատովը: Նրա խոսքերով, Ռուսլան Խասբուլատովի թեկնածության գրանցման համար անհրաժեշտ բոլոր ստորագրությունները արդեն հավաքվել են:

Ազգությամբ չեչեն Ռ. Խասբուլատովը կատարել է նաեւ անհրաժեշտ ձեւականությունները, գրել է դիմում իր համաձայնության մասին եւ ստորագրել համապատասխան թղթեր:

1990 թ. Մոսկվայի Պլեխանովի անվան ժողտնտեսության ինստիտուտի պրոֆեսոր Ռուսլան Խասբուլատովը ժողպատգամավոր էր ընտրվել Չեչնիայի մայրաքաղաք Գրոզնիում: ԻՏ

Միապետականների համագումարն ավարտվեց

Մոսկվայում ավարտվեց միապետականների համառուսաստանյան 2-րդ համագումարը: Նոյեմբերի 15-ին դրա մասնակիցներն անցկացրին մամուլի ասուլիս՝ շարադրելով իրենց կարծիքը Ռուսաստանը ճգնաժամից դուրս բերելու ուղիների մասին: Գլխավոր նպատակ համարվեց ոչ այնքան միապետության վերականգնումը, որքան Ռուսաստանի բարօրությունը: Առաջարկվում է վերադառնալ Ռուսաստանի նահանգային կառուցվածքին: Տնտեսական բնագավառում միապետականները լավագույնը համարում են պետական ուժեղ հսկված ունեցող խառը տնտեսությունը: Ընդգծվում է նաեւ բանակի բարեփոխումը: Համագումարի մասնակիցները հաստատապես նշեցին, որ մտադիր չեն իշխանության համար պայքարել զենքով:

Համագումարին ողջունեց մեծ իշխանուհի Մարիա Վլադիմիրովնան: Սնարք

Ռոմանովները չեն հավակնում գահին, բայց կօգնեն Ռուսաստանին

«Ռոմանովների ընտանիքը չի հավակնում Ռուսաստանի գահին, բայց հույս ունի օգնել Ռուսաստանին», ՌԻԱ-ի թղթակցին ասաց Դանիայում ապրող իշխան Դմիտրի Ռոմանովը: Նա դարձել է վերջերս կայսերական ընտանիքների սերունդների հիմնած Ռուսաստանի օգնության հիմնադրամի նախագահը:

Վերջերս իշխանը եղել էր Կոստրոմայում: Այն հարցին, թե ինքը երբ է մտադիր կրկին Ռուսաստան այցելել, իշխանը պատասխանեց. «Պետք է մի քիչ սպասել, մինչեւ հիմնադրամում բավականաչափ դրամ հավաքվի: Ես կմեկնեմ ոչ թե որպես զբոսաշրջիկ, այլ առաջին հերթին երեխաներին լսողական սարքերով օգնելու նպատակով»: Շուտով Կոպենհագենում կանցկացվի բարեգործական վաճառք, որի հասույթը կփոխանցվի հիմնադրամին: Միաժամանակ հանգանակություն կվկայվի Անգլիայում եւ Ամերիկայում:

Մյուս Ռոմանովների նման իշխան Դմիտրին եւս դեմ է Ռուսաստանում միապետության վերահաստատմանը՝ եւ կողմնակից է հեղինակավոր նախագահի իշխանությանը»: Սնարք

Անցնք

ՊԱՏՐԻՍԻԱ ԿԱԱՍԻ ՆՈՐ ՀԱՄԵՐԳԱՇԱՐԸ

Նոյեմբերի 12-24-ը Փարիզի հանրահայտ «Զենիթ» համերգասրահում ելույթներ է ունենում ֆրանսիական երգի նորօրյա աստղերից մեկը՝ Պատրիսիա Կաասը:

Այս տարվա հոկտեմբերին Պատրիսիա Կաասը համերգային շրջագայություն էր կատարում Գերմանիայում եւ նվաճեց գերմանացի երաժշտասերների սրտերը: Վաճառվեց նրա ձայնասկավառակների ավելի քան 520 հազար օրինակ (աշխարհում վաճառվել է 6 միլիոն): Կաասը 20 ելույթ ունեցավ 4000 տեղանոց դահլիճներում: Գերմանական մամուլը Պատրիսիայի համար կանխագուշակեց Խուլիո Իգլեսիասի եւ Լայզա Մինելլիի ճակատագիրը: Իսկ «Ֆրանկֆուրտեր ռունդշաու» թերթը գրեց. «Մինչեւ օրս ֆրանսիացի գերմանացիների մեծ մասը պաշտում էր Միրեյ Մաթյոյին: Այժմ ամենքը խոսում են Պիաֆի վերածննդի մասին»: Գերմանիայում Պիաֆ, Միացյալ Նահանգներում Մառլեն Դիտրիխ. այս համեմատությունները դուր չեն գալիս Պատրիսիա Կաասին: «Ես ինձ շոյված եմ զգում, բայց նրանք անկրկնելի են», ասում է Կաասը:

Այդուհանդերձ, Նյու Յորքից Բեռլին, Մոսկվա, Տոկիո եւ Տորոնտո նրան հասցեագրված համեմատությունները շարունակում են տեղալ ծափահարությունների պես: Պատրիսիա Կաասը Պիաֆի եւ Մոնտանի ավանդական ֆրանսիական երգին խառնում է ռոքի եւ բլյուզի տարրեր, իսկ վերջերս սկսել է օգտագործել նաեւ անգլերեն հանգերգեր (Ջեյմս Բրաուն, Թոնի Ջո Ուայթ, Մերիլին): Կաասն այսօր մարմնավորում է ֆրանսիական երգի այցեքարտը: Ֆրանսիայից դուրս կարճ ժամանակամիջոցում վաճառվել է նրա նախավերջին ձայնասկավառակային ալբոմի մոտ մեկ միլիոն օրինակ: Խորհրդանշական կերպով Մյունխենում սկսված նրա վերջին համերգային ծրագիրը՝ «Հմայքի համերգաշրջանը» այս օրերին շարունակվում է Փարիզում, որից հետո Կաասը կրկին կմեկնի Գերմանիա, իսկ մինչեւ 1994 թ. ամառը ելույթներ կունենա նաեւ Կորեայում, Ճապոնիայում, Կանադայում:

«20-25 տարեկան հասակում գրեթե անճանաչելիորեն ես դասանելու վիճակից անցա չահել կնոջ վիճակին, խոստովանում է Պատրիսիան: Այն ժամանակ երկու տարի առաջ ես վճռեցի դադար տալ: Ուզում էի դադարել, թե ով եմ ես, ինչ եմ անել, ինչու եւ ինչպես: Կամ իրականում ճշմա՞րտ էի արդյոք իմ ստեղծած պատկերներին: Եւ քանի որ պատասխանը միստական էր, ես փորձեցի իմ ձայնասկավառակային նոր ալբոմով («Ես քեզ ասում եմ "Դու"») բացել մեկ ուրիշ ճանապարհ»:

Պատրիսիա Կաասը ծնվել է Լոթարինգիայում: Նրա հայրը ֆրանսիացի հանքափոր է, մայրը գերմանուհի է: Արդեն 8 տարեկանում նա հաղթանակներ նվաճեց երգի մրցույթներում, իսկ 13 տարեկանում ելույթներ էր ունենում Սաարբրյուքի փոքրիկ խաղաղի բեմերից մեկում: Նրա երգերով հմայված մի ճարտարապետ կարողացավ Փարիզում ունկնդրություն կազմակերպել Պատրիսիայի համար: Իսկ հանրահայտ դերասան Ժերար Դեպարդյոն նախաձեռնեց նրա առաջին մենահամերգը: Շարունակությունը հայտնի է: 1987 թ. աշնանը, իր առաջին ձայնասկավառակի հաջողությունից հետո Կաասն ստացել է երգի ու երաժշտության բազմաթիվ մրցանակներ, ունեցել հիրավի մարաթոնային շրջագայություններ 1990-1991 թթ. տեւել է 200 համերգ:

Կարո՞ղ է արդյոք նա վերահսկել իրադարձությունների այդ խառնոն ընթացքը: Ինչպես օրերս Կաասը խոստովանեց L'Express հանդեսի թղթակցին, ինքն սկզբում միանգամայն անփորձ է եղել շոու-բիզնեսի բնագավառում: Իր համար ամեն ինչ նոր եւ անծանոթ է եղել. իրեն շրջապատող մարդկանց բազմությունները, սեփական հաջողությունները, Փարիզը, նոր պատասխանատվությունները: Պատրիսիայի համար լրացուցիչ դժվարություններ էր ստեղծում երբեմն իրեն զգացնել տվող գերմանական առոգանությունը: Անտեղյակ լինելով, նա չկարողացավ գործուն մասնակցություն ունենալ իր ձայնասկավառակների առաջին ալբոմի ստեղծմանը: Բայց երկրորդն ստեղծվեց արդեն սեփական ուժերով, Կաասի ընտրած երաժիշտների մասնակցությամբ: Իսկ երրորդը, ինչպես ինքն է ասում, 100 տոկոսով իրենն է:

Սկզբնական շրջանում Կաասին մեղադրում էին երգերի բավական պարզունակ տեքստերի համար: Եւ նա սկսեց գործակցել Գոլդմանի, Լավուանի, Քոփֆի հետ, հեղինակների հետ քննարկել եւ երբեմն նրանց հուշել թեմաներ. հմայք, կին, սեր եւ մտերմության անխախտելի սահման եւ այլն: Կաասին մեղադրում էին ճչալով երգելու համար: Նա ընտրեց առավել զուսպ արտահայտչաձեւեր:

Վերջին երկու տարում Պատրիսիա Կաասը փոխվել է, եւ դա զգացվում է նրա ձայնասկավառակների նոր ալբոմում, որը ծնունդ առավ նաեւ կինոյում նկարահանվելու որոշ առաջարկների մերժման գնով: Այսպես, նրան առաջարկել էին նկարահանվել Ալ Պաչինոյի հետ միեւնույն ֆիլմում, Լյուսի երաժշտական կինոկատակերգությունում, Կլոդ Բերիի «Ժերմինալ» ֆիլմում, որն արդեն ցուցադրվում է Ֆրանսիայի էկրաններին: «Ես պատրաստ չէի կինոյի հետ հանդիպումներին: Բացի դրանից, չէի ուզում բաց թողնել կամ հետաձգել իմ հանդիպումները ձայնասկավառակների վերջին ալբոմի, «Հմայքի համերգաշրջանի» հետ: Քանզի այժմ արդեն տարբեր վայրերում ես պաշտպանում եմ նաեւ Ֆրանսիայի դրավիճը», ասում է Պատրիսիան:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆԸ

Լուրեր Հայաստան

Ռուսները հեռանում են Ուզբեկստանից

Տաշքենդից ՌԻԱ-ի հատուկ թղթակից Անդրեյ Շիրոյանը հայտնում է, որ ռուսական դեսպանատուն դիմած ռուսալեզու բնակիչների թիվը աճում է: Ռուսական հյուպատոս Գենադի Բեսոնովը հայտնեց, որ ռուս ուզբեկստանցիները խնդրում են ռուսաստանյան քաղաքացիություն: Հյուպատոսի խոսքերով, եթե տարվա սկզբին նման խնդրանքով դիմում էին օրական 10-15 մարդ, ապա այժմ նրանց թիվը անցնում է 400-ից: Բեսոնովի կարծիքով, Ուզբեկստանում ազգային անձնագրերի ներմուծումը կավելացնի Ռուսաստան մեկնել ցանկացողների թիվը: Ուզբեկստանում գտնվող ռուսալեզու բնակչության խնդիրները քննարկվեցին նաեւ աշխատանքային այցով Տաշքենդում գտնվող Անդրեյ Կոզիրեւի եւ ուզբեկական ղեկավարության բանակցությունների ժամանակ:

ՌԻԱ Նովոստի

Նորից կաշառակերություն Ռուսաստանում

Ռուսաստանի նախկին արդարադատության նախարար Նիկոլայ Ֆյոդորովը մարտին հայտարարած իր հրաժարականի պատճառների թվում նշեց «կաշառակերության դեմ պայքարի քաղաքական կամքի բացակայությունը Ռուսաստանի ղեկավարների մեջ»: Պաշտպանելով անմեղության կանխավարկածը, Ֆյոդորովը հրաժարվեց կառավարության բարձր օղակների ներկայացուցիչների անուններ հայտնել, որոնք մեղադրվում են կաշառակերության մեջ: Նրա խոսքերով, կաշառակեր պաշտոնյաներից շատերն այժմ ընտրվում են ՌԴ Դաշնակցային ժողովում: «Որպես Ռուսաստանի քաղաքացի, որը գիտի այս ամենը, ես հույս չունեմ, թե այս իշխանությունը եւ այս մարդիկ լրջորեն կզբաղվեն կաշառակերության հիմնահարցերով», նշեց Ֆյոդորովը:

Սնարք

Մրցանակ անջատողականների՞ն

Ժողովրդավարական Սլովակիայի Շարժում կառավարող կուսակցությունը որոշում ընդունեց Սլովակիայի անկախության առաջին տարեդարձի առթիվ խաղաղության Նոբելյան մրցանակի թեկնածուներ առաջադրել Սլովակիայի եւ Չեխիայի վարչապետներ Վլադիմիր Մեչյարին եւ Վացլավ Կլաուսին: Շարժման մամլո խոսնակը հայտարարեց, որ «կուսակցության ղեկավարությունն իր որոշումը հիմնավորեց երկու ղեկավարների ունակությամբ Չեխոսլովակիայի խաղաղ բաժանման գործընթացում, այն դեպքում, երբ նախկին համայնավարական բլոկը ցնցվում է քաղաքացիական պատերազմներից եւ էթնիկական հակամարտություններից:

Սնարք

Իսկ դոլարները հոսում են դուրս

Այն դեպքում, երբ Արեւմուտքը մտահոգված է Ռուսաստանին դրամական օժանդակություն ցույց տալու միջոցների որոնմամբ, միայն 1992 թ. այնտեղից արտահանվել է 10-15 միլիարդ դոլար: Այս մասին հայտնեց Համաշխարհային բանկի փոխնախագահ Ուիլֆրեդ Տալվիթցը: Այս գումարներին պետք է ավելացնել ռուսական կոմերցիոն բանկերի արտասահմանյան հաշիվներին դրված 6,5 միլիարդ դոլարը: Միջազգային հարաբերությունների Լոնդոնի թագավորական ինստիտուտի աշխատակից Ռոյ Էլիսոնը գտնում է, որ Ռուսաստանից դուրս գալով, այս հսկայական գումարները սովորաբար ինվեստիցիաների ձեւով չեն վերադառնում: Ստեղծված իրավիճակի ելքը արեւմտյան մասնագետները տեսնում են ռուսական տնտեսության եւ դրամական համակարգի կայունացման մեջ: Այս տարվա հունիսին եւ հուլիսին, երբ ռուբլին հարաբերականորեն կայունացավ եւ իրագործվեցին մի շարք բարեփոխումներ, Ռուսաստան վերադարձավ մոտ 2 միլիարդ դոլար: Սակայն հետագա իրադարձությունները ումեղացրին կապիտալի փախուստի գործընթացը:

Սնարք

Նիստերից

Եթե ուզում եք կին լինել

«Չի կարելի երկու անգամ նույն ջուրը մտնել», պնդում էին փիլիսոփաները: Սակայն «Պրեստիժ» («Հեղինակություն») խանութ կվերադառնաք, եթե մեկ անգամ մտել եք այնտեղ: Խանութի դարակների վրա խառնված չեն (ինչպես մյուս կոմիսիոններում) սննդամթերքը, հագուստեղենը, կոսմետիկան եւ այլն: Սա մի խանութ է, որտեղ բացառապես բազմազանում է նորաձեւությունը: Ընդ որում, փարիզյանը: Ավելին, վերջին սեզոնինը, այսինքն 1993-94 թվականների նմուշները: Եւ ամենագլխավորը՝ բոլոր արտադրանքները ֆրանսիական «Կոտուրի» ֆիրմայից են:

Զգեստներ, բաճկոններ, կանացի մորթե մուշտակներ, անջրանցիկներ, բաճկոններ... Բոլորը չես թվարկի: Բավական է ասել, որ «Կոտուրի» ֆիրմայի այս նրբաճաշակ արտադրանքների հետ միայն մաշելով շփվելով կարելի է հայտնել: Ի դեպ, կարելի է ավելացնել, որ «երբ դուք ուզում եք այն դիսի կին լինել, որն ընդունակ լինի հագնելու անգամ խորհրդարանի անդամին հագեր «Կոտուրի» հագուստները»: Եղեք հայրենասեր, հավատացեք, մեր խորհրդարանին նաեւ նման կարգի հագուստներ են պետք: Օրինակ՝ վերցրեք ֆրանսուհիներից: Ով գիտե, ի՞նչ ճանապարհով կընթանար նրանց պատմությունը, եթե նրանք չկարողանային հագնվել: Եթե նրանք չճաշակեին այն ոգը, որը մենք սիրով անվանում ենք ֆրանսիականը: Ի դեպ, փառք Աստծո նորաձեւությունը քաղաքականությունից դուրս է: Այցելելով «Պրեստիժ», վերջապես կգտնեք այն, ինչ վաղուց փնտրում էիք: Եթե դուք փող ունեք, եթե ձեր միակ հոգսը դրանից «արտասահմանյան փող» արտասահմանյան գին ստեղծելն չէ, մտեք այդ խանութը: Չեք փոշմանի: Իսկ եթե այնուամենայնիվ ուզում եք հաջող բիզնես անել, ապա միանվագ գնորդների համար ձեզ դուր եկած ապրանքը մեր ագամ ճանապարհով Փարիզից կհասցվի կարճ ժամանակում: Առանց միջնորդների ու վերջով:

Խ. Մ.

Խանութի հասցեն՝ Մ. Խորենացու փողոց (նախկին Մարկսի 11), հեռ. 58-25-75, 58-96-26, 52-26-10:

Խոսակից

Հյուրանոցային կայսրությունը փրկվեց կործանումից

Դեռ վերջերս մուլտիմիլիոնատեր Արա Ֆորտեի հյուրանոցների ցանցն ամենահեղինակավորն էր Իտալիայում եւ Եվրոպայում: Այս տարվա ուժեղագույն ճգնաժամն ազդեց նաեւ Արա Ֆորտեի առաջատար դիրքի վրա: Նրան գուշակում էին սնանկացում, եթե ֆինանսական օգնություն չհասներ բրիտանական կողմերից: Արա Ֆորտեի հին բարեկամ 83-ամյա Չարլզ Ֆորթեն եւ նրա որդի Ռոկոն հայտարարեցին, որ 700 միլիարդ լիրով գնում են Արա Ֆորտեի հյուրանոցային «Չիգա» կոնսորցիումը:

Լորդ Չարլզը ծագումով իտալացի է: 20-ական թթ. նա տեղափոխվել է Լոնդոն, կատարել մի շարք ֆինանսական հաջող գործողություններ, նույնիսկ դարձել լորդ: Այժմ նա 85 մեծ ու փոքր հյուրանոցներ ունի 37 երկրներում: 60-70-ական թթ. Չարլզը եւ նրա որդին աստիճանաբար «վերադարձան» հայրենիք, մեկը մյուսի հետեւից գնելով հյուրանոցներ Իտալիայի հարավում: Ինչպիսի՞ն են անգլո-իտալական հետագա մտադրությունները: Հռոմի արեւտրաարդյունաբերական պալատում փորձագետները հայտնեցին, որ Չարլզ Ֆորթեն մտադիր է գնել եվրոպական միջնորդի ... մի մասը: Ֆորթեն հայտնի որպես է միանգամից երկու նապաստակ է խփում: Օգնում է ծեռնարկությունների սեփականատերերին իտալական քաղաքականության եւ ընդարձակում հյուրանոցների եւ բնակելի ֆոնդի իր կայսրությունը:

Առաջարկվում է բաց մրցույթ ԱՄՆ-ում գիտահետազոտական աշխատանքով զբաղվելու համար

Ամերիկյան երկու կազմակերպություններ՝ Միջազգային հետազոտությունների ու փոխանակման խորհուրդը (IREX) եւ Ռուսերենի ուսուցիչների ամերիկյան խորհուրդը (ACTR) բաց մրցույթ են հայտարարում ԱՄՆ-ում հումանիտար եւ սոցիալական գիտությունների բնագավառում 1993-1994 ակադեմիական տարում գիտահետազոտական աշխատանքով զբաղվելու համար: ԱՊՀ-ի երկրների գիտնականները կարող են 3-9 ամսով ԱՄՆ-ի համալսարաններում եւ գիտական կենտրոններում անհատական, գիտական աստիճանի չհանգեցնող հետազոտություններ վարել: Սույն ծրագիրը ֆինանսավորվում է ԱՄՆ-ի Տեղեկատվական գործակալության կողմից:

ԾՐԱԳՐԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Դիմորդները պետք է

- *լինեն ԱՊՀ-ի որեւէ երկրի քաղաքացի.*
- *լավ տիրապետեն խոսակցական եւ գրավոր անգլերենին.*
- *ԱՄՆ-ում կատարելու անհրաժեշտություն ունեցող անհատական գիտական հետազոտության առաջարկություն ներկայացնեն հումանիտար ու սոցիալական գիտությունների բնագավառում.*
- *ACTR կազմակերպության համար դիմորդները պետք է կամ աշխատելիս լինեն գիտությունների թեկնածուի աստիճանի չափ բերման համար, կամ արդեն ունենան այդ աստիճանը.*
- *IREX կազմակերպության համար դիմորդները պետք է գիտությունների թեկնածուի կամ դոկտորի աստիճան ունենան, կամ էլ գիտական աստիճանի հավասարեցված հիմնադրամի կողմից:*

Փաստաթղթերի ձեւը բերման եւ լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք դիմել «Այրենի» գրասենյակ:

Փաստաթղթերի ետ հանձնելու վերջին ժամկետը դեկտեմբերի 10-ն է:

Մեր հասցեն է. Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40 Հայաստանի Ամերիկյան Համալսարան, սենյակ 10 (գրադարանի կողքը):

Հանդիպում

«Սահակ-Մեսրոպ» երգչախմբի զույգ համերգները

Մարսելի «Էլյում» ֆրանսիական միությունը հոկտեմբեր ամսվա ընթացքում կազմակերպել էր համերգների մի շարք Պրովանսի 6 քաղաքներում Մարսել, Էքս ան Պրովանս, Ալբ, Օրանժին, Ֆրեժյուս եւ Սեն-Տրոպե: Այն անցկացվում էր «Միջերկրականի հոգեւոր երգեր» նշանաբանով: Ձեռնարկի հիմնական նպատակն էր մշակութային փոխհարաբերություն ստեղծել Պրովանսի մաս կազմող 11 ազգերի միջեւ, անդրադառնալով նրանց հոգեւոր հարստություններին:

Իր մեջ զանազան գաղութներ պարփակող ատենական այդ երկրամասը լայն տեղ է հատկացրել նաեւ հայերին: Ուստի «Էլյում» կազմակերպությունը պատշաճ դեր է վերապահել նաեւ հայ գաղութի պարծանք հանդիսացող «Սահակ-Մեսրոպ» երգչախմբին: Այն հանդես է եկել 2 համերգներով, մեկը Մարսելի «Մյանալ» պաշտամունքատուն, մյուսը Ֆրեժյուսի Սեն-Միշել եկեղեցում: Խմբի գեղարվեստական ղեկավար Խաչիկ Յոլմազյանը համերգում մեծ տեղ էր տվել հայոց միջնադարյան շարականներին եւ Կոմիտասի ստեղծագործություններին:

Ողջ երգչախումբը, ինչպես նաեւ մեներգիչները՝ Եվա Արթինյանը, Վարդուհի Մինասյանը եւ Անդրանիկ Մինասյանը ամեն ինչ արեցին օտարներին ծանոթացնելու մեր հոգեւոր հարուստ ժառանգությանը:

Լուրերի Հոսք

Ընդհանուր ժողովը ցսատեցնում է Ռուսաստանին

ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովը առանց քվեարկության երկուշաբթի օրը որոշում ընդունեց Ռուսաստանին կոչ անել Էստոնիայից եւ Լատվիայից զորքերը դուրս բերել: ՄԱԿ-ի տվյալներով, այժմ Էստոնիայում է գտնվում 5 հազար, իսկ Լատվիայում՝ 18 հազար ռուս զինծառայող: Որոշումը ողջունում է օգոստոսի 31-ին Լիտվայից ռուսական զորքերի դուրս բերման ավարտը: Ելույթ ունենալով ընդհանուր ժողովի նստաշրջանում՝ Ռուսաստանի մշտական ներկայացուցիչ Վորոնցովը նշեց, որ զորքերի դուրսբերման լուրջ խոչընդոտ է մնում զինծառայողների եւ նրանց ընտանիքների համար բնակարանային շինարարությունը: Սնարֆ

Ռուսաստանում կստեղծվեն աշխատանքի տեղավորման կենտրոններ

Գերմանիայի աշխատանքի հարցերի գերատեսչությունն աջակցում է Ռուսաստանում աշխատանքի տեղավորման կենտրոնների ստեղծմանը: Դրա նպատակն է օգնել տնտեսության տարբեր ճյուղերի համար որակյալ կադրերի պատրաստմանը: Բոննի արտասահմանյան երկրների հետ գործակցության ընկերության մամուլի ամփոփագրում ասվում է, որ Գերմանիան Մոսկվայի եւ Կալուգայի աշխատանքի տեղավորման կենտրոնների համար առաքել է բոլոր անհրաժեշտ սարքավորումները, ներառյալ անհատական համակարգիչներ: Տեղական անձնակազմի ուսուցումը կատարվում է գերմանացի առաջատար մասնագետների ղեկավարությամբ: Նախատեսվում է նման կենտրոններ ստեղծել նաեւ Ուդմուրտիայում եւ Սարատովի մարզում: Ընդհանուր առմամբ 1993 թ. կենտրոններում կպատրաստվի ռուսաստանցի 500 աշխատակից: Ըստ կազմակերպիչների մտահղացման, հետագայում նրանք կվերադառնան հայրենի քաղաքներ եւ կտարածեն նոր գիտելիքներ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲՈՒԼԵՏԵՆ ՏԱՍՍ

Կոնվերսիան եւ սրտառագինության արտահանումը

«Կոնվերսիան չպետք է թուլացնի երկրի պաշտպանունակությունը», այսօրինի տեսակետ արտահայտեց Ռուսաստանի Նախագահ Բորիս Ելցինը, ելույթ ունենալով Տուլայում կայացած կոնվերսիայի հիմնախնդիրներին նվիրված խորհրդակցությունում, որին մասնակցում էին նաեւ Ռուսաստանի սուբյեկտների վարչակազմերի ղեկավարները: Ելցինը քննարկեց նաեւ սրտառագինությունների արտահանման հարցը: Նա նշեց, որ ռուսական պաշտպանական արդյունաբերության վիճակը թույլ է տալիս ամրապնդել սրտառագինությունների համաշխարհային շուկայում եւ վերականգնել վերակառուցման տարիներին կորցրած դիրքերը: Նախագահի կարծիքով պաշտպանական համալիրը պետական գանձարանին մեծ եկամուտներ կբերի: Սնարֆ

Ուղղափառ եկեղեցիների խորհրդակցություն

Ինչպես հայտնեց ֆրանսիական «Կրուա» կաթոլիկական թերթը, Շվեյցարիայում ավարտվել են ուղղափառ եկեղեցիների առաջին համաժողովի, որը պետք է կայանա մինչեւ դարի վերջը, նախապատրաստական աշխատանքները: Մեկ շաբաթվա ընթացքում ուղղափառ 15 եկեղեցիների ներկայացուցիչներ համաձայնության եզրեր էին փնտրում ավտոկեֆալիայի (եկեղեցու տեղական կառավարման) եւ ինքնավարության (տեղական եկեղեցիների եւ համաշխարհային եկեղեցու հարաբերությունների) հարցերով: Նախապատրաստական խորհրդակցության մասնակիցները հույս հայտնեցին, թե առաջին ժողովը վերջ կդնի այն վեճերին, որոնք առկա են արդեն մոտ մեկ հազարամյակ: Դիմում է ընդունվել Ռուսաստանին, որը ՄԱԿ Անվտանգության խորհրդի միակ անդամ ուղղափառ երկիրն է, խնդրելով պաշտպանել այս ուղղության ժողովուրդների ընդհանուր շահերը: Նմանատիպ մի դիմում է հղվել Հունաստանին, որպես Եվրոպական միության անդամի: Սնարֆ

Բասկետբոլ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՎԱ-ՔՈՉԱՐՅԱՆԸ ՌՄԲԱՐԿՈՒՆԵՐԻ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆ ԵՌՅԱԿՈՒՄ

... թիմը, որտեղ խաղում են Հակոբյանն ու Ալեքսանդրովան

Բասկետբոլի կանանց Ֆրանսիայի 1-ին դիվիզիոնի առաջնություն
9-րդ մրցափուլ

«Շալլ»—«Վալանսիեն Օրշի»՝ 61-48
«Նիս»—«Ստրասբուրգ»՝ 77-74
«Ռուան»—«Էվր»՝ 74-88
«Բուրժ»—«Տարբ» 71-67
«Միրանդ»—«Բլերմոն»՝ 76-57
«Մոնֆերան»—«Սերեն-Լուսակ»՝ 86-75

8 անընդմեջ հաղթանակից հետո 1-ին պարտությունը կրեց միանձնյա առաջատար՝ «Տարբը»:

«Սերեն-Լուսակը» հերթական մրցափուլում իր համար սկզբունքային մրցավեճում ուժերը չափեց վերջին տեղում ընթացող «Մոնֆերանի» հետ, որը մինչ այդ, ոչ մի հաղթանակ չէր տարել:

Խաղը տեղի ունեցավ «Մոնֆերանի» հարկի տակ, եւ ինչպես ենթադրվում էր, անցավ բացարձակ լարված պայքարում: 1-ին կեսն ավարտվեց խաղահրապարակի տերերի օգտին 49-45 հաշվով: 2-րդ կեսում հյուրընկալողները իրենց երկրպագուների բուռն աջակցությամբ կարողացան զարգացնել հաջողությունը եւ տարբերությունը հասցնել 11 միավորի:

«Սերեն-Լուսակի» ամենաարդյունավետ խաղացողները կրկին հայաստանցի բասկետբոլիստուհիներն էին: Լյուբով Ալեքսանդրովա-Քոչարյանը եւ Անահիտ Հակոբյանը վաստակեցին 17-ական միավոր: Վերջին հանդիպումներում նման ցուցանիշները նրանց համար նորմա է դարձել: Բոլոր թիմերն էլ հանդիպելով «Սերեն-Լուսակի» հետ, ուժեղ հսկողության տակ են առնում թիմի 2 առաջատարներին՝ հայաստանցի բասկետբոլիստուհիներին:

Առաջնության ռմբարկուները.

1. Ստիվսոն («Տարբ», ԱՄՆ)՝ 229
2. Սամտանիելո («Էվր», Ֆրանս.)՝ 205
3. Ալեքսանդրովա («Սերեն», ՀՀ)՝ 183
4. Ջոնս («Վալանսիեն», ԱՄՆ)՝ 172
5. Խուդաշովա («Բուրժ» Ռուս.)՝ 170
6. Նեմցովա («Մոնֆեր.», Չեխ.)՝ 167
7. Բրուքֆորդ («Նիս», ԱՄՆ)՝ 158
8. Նազարենկո («Շալլ», Ուկր.)՝ 157
9. Հաուլ («Ստրասբուրգ», ԱՄՆ)՝ 154
10. Պավլովիչ («Ռուան», Սերբիա)՝ 151
11. Կոտակովա («Միրա.», Սլովակ.)՝ 151
12. Սլավչեւա («Միրանդ», Բուլղ.)՝ 149
13. Հակոբյան («Սերեն», ՀՀ)՝ 139
14. Ֆիյալկովսկի («Բլերմ.», Ֆր.)՝ 138

Լյուբով Ալեքսանդրովա-Քոչարյանը 9 խաղից 7-ում արժանացել է բարձր գնահատականի եւ այդ ցուցանիշով Ստիվսոնի, Սլավչեւայի եւ Մուսսարդի հետ առաջատար է:

Մրցաշարային աղյուսակը
9 մրցափուլից հետո

	Մ	Խ	Հ	Պ
1. Տարբ	17	9	8	1
2. Էվր	16	9	7	2
3. Միրանդ	16	9	7	2
4. Վալանսիեն	15	9	6	3
5. Շալլ	15	9	6	3
6. Բուրժ	14	9	5	4
7. Ռուան	14	9	5	4
8. Բլերմոն	13	9	4	5
9. Նիս	12	9	3	6
10. Սերեն	10	9	1	8
11. Մոնֆերան	10	9	1	8
12. Ստրասբուրգ	10	9	1	8

ԱՇՈՏ ՔՈՅԱՔՅԱՆ
Փարիզ

Խոշոր նվերներ ոսկեգրի համար

Աշխարհի 15-րդ առաջնության եզրափակիչ փուլի մրցաշարի ոսկեգիր ձեռք բերած Սաուդյան Արաբիայի հավաքականի ամեն մի ֆուտբոլիստ պետք է ստանա 100 հազար դոլար եւ «Մերսեդես» մակնիշի ավտոմեքենա: Այս թիմի հաջողությունը մեծ ոգեւորություն է առաջացրել երկրում: Ըստ մի շարք ժամանակակից լրագրողների, նրանք Սաուդյան Արաբիայի բազմահազար ֆուտբոլասեր միլիոնատերերի կողմից անկասկած ուրիշ նվերներ էլ կստանան: ■

Կաքնագործները աջակցում են Եվրոպայի չեմպիոնին

Դանիայի կաքնագործների ասոցիացիան իր երկրի հավաքականի ֆուտբոլիստներին Իսպանիայի թիմի հետ աշխարհի 15-րդ առաջնության ընտրական վերջին եւ վճռորոշ խաղում, որը տեղի ունեցավ երեկ, մրցակցի հարկի տակ, ոգեւորելու համար 350 հազար կրոն է հատկացրել Եվրոպայի չեմպիոնի պարգեւատրման ֆոնդին: ■

CHAMPIONS LEAGUE

Չեմպիոնների լիգան՝ լավագույն բիզնեսն է ՈՒԵՖԱ-ի համար

«Ազգի» թղթակից ԳՐԻԳՈՐ ԱՄՈՉՅԱՆԸ հաղորդում է Ժնեւից

Նոյեմբերի 5-ին Ժնեւի մեծ «Կազինոյում» ՈՒԵՖԱ-ի կողմից կազմակերպված «Չեմպիոնների լիգայի» վիճակահանության արարողությունն ավելի շատ նմանվում էր թատերականացված շոուի, քան ֆուտբոլային հավաքույթի: Այս մեծ սրահում, որը գտնվում է Լեման լճի ափին, «Հիլթոն» հյուրանոցի հարեւանությամբ, հատուկ հրավերներով եւ անցաթղթերով հավաքվել էին 600 մարդ, որոնց թվում էին բազմաթիվ թերթերի եւ հեռուստատեսային ընկերությունների մարզական լրագրողներ, թիմերի ներկայացուցիչներ, մասնագետներ, ՈՒԵՖԱ-ի պաշտոնյաներ եւ այլն:

Հեռուստատեսային 26 կայաններ վճարել էին կազմակերպիչներին, որպեսզի իրավունք ստանային այս շոուն ժապավենին հանձնել եւ սփռել մարզասերներին:

ՈՒԵՖԱ-ի նախագահ Լենարդ Յոհանսոնը, իր ծննդյան 60-րդ տարեդարձի առթիվ գեղեցկադեմ աղջնակից ստանալով մի ծաղկեփունջ, առավոտյան համաձայն զարմանք եւ հուզմունք արտահայտեց, այն տպավորությունը թողնելով շրջապատի վրա, իբր դա նախապես մշակված սցենար չէր:

Ճշմարիտ է, որ ՈՒԵՖԱ-ն դարձել է ընտանեկան մի կազմակերպություն, որտեղ հերթականությամբ պարգեւատրվում են ընտանիքի անդամները:

«Չեմպիոնների լիգայի» ամեն մի թիմի անունը հայտարարվելիս բեմ էին բարձրանում նրանց ներկայացուցիչները: Այսպես ասպարեզ եկան վան Բաստենը («Միլան»), Կլինսմանը («Մոնակո»), Մուստոնդաս («Անդերլեխտ»), Թուրքյումազը («Գալաթասարայ»), Օնոպկոն («Սպարտակ», Մոսկվա), Ժոաո Պինտոն («Պորտո»), Նոյբարտը («Բրեմեն»), Կումանը («Բարսելոն»): Ամեն մի ծափահարությունից հետո հնչում էր «Չեմպիոնների լիգայի» հայերգը:

ՈՒԵՖԱ-ն, ստեղծելով «Չեմպիոնների լիգան», ձգտում է ընդօրինակել ամերիկյան շոու-բիզնեսի օրենքները: Բայց ֆուտբոլ խաղում են ոչ թե բեմերի վրա, այլ խաղադաշտերում: ■

Գերմանիան ֆուտբոլում էլ հավասարիմ է Թուրքիային

Եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթի խաղարկության 1-ին երկու փուլերը հաղթահարած եւ «Չեմպիոնների լիգա» մտած Ստամբուլի «Գալաթասարայի» հաջողությունը մեծ խանդավառություն է առաջացրել Թուրքիայում: Հատկապես մեծ ոգեւորություն էր առաջացրել այն հանգամանքը, որ «Գալաթասարայը» 1/8 եզրափակիչում հաղթահարել է եվրոպական ֆուտբոլային հսկաներից մեկին՝ Անգլիայի չեմպիոն «Մանչեսթեր Յունայթեդին» (3-3, 0-0):

«Գալաթասարայի» պատմական հաղթանակից հետո շուրջ մեկ միլիոն ֆուտբոլասերներ դուրս եկան Ստամբուլի փողոցներ, ամբողջ գիշերը նշելու իրենց թիմի հաջողությունը: Բոսֆորի ափին գտնվող 2 կամուրջները, որ միացնում են Եվրոպայի ու Ասիայի ցամաքամասերը, լի էին ավտոշարասյուներով: «Գալաթասարայն» իր հաջողությամբ 1-ին հերթին պարտական է գերմանացի մարզիչ Ռայներ Հոլմանին, որը թիմին նոր ուժ հաղորդեց: Իսկ հիմքը դրել է գերմանացի մեկ այլ հանրահայտ մարզիչ՝ Յուպ Դերվալը, որը մինչ այդ 4 տարի աշխատել է «Գալաթասարայում»:

Թիմի հաջողությունում մեծ ներդրումներ ունեն նաեւ գերմանացի 2 պաշտպանները, որոնցից Ռեյնհարդ Շտումպֆը կարողացավ վնասազերծել Էրիկ Կանտոնային, եւ այն բոլոր ֆուտբոլիստները, որոնք գերմանական ֆուտբոլային դպրոցն են անցել:

Գ. Ա.

Թենիս

Աշխարհի ոչ պաշտոնական առաջնություն

Աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստները հավաքվել են Գերմանիայում, որտեղ անցկացվող մրցաշարը փաստորեն աշխարհի առաջնությունն է, սակայն ոչ պաշտոնական: Հարցն այն է, որ 1-ին փուլում մասնակիցները բաժանվել են 2 խմբի, որտեղ մրցումները հակառակ թենիսում ընդունված ավանդական օլիմպիական մրցակարգի, երբ պարտվողը թողնում է ասպարեզը, այս անգամ անցկացվում են շրջանաձեւ մրցակարգով: Այսինքն, պատահականությունները հասցվում են նվազագույնի: Արդեն գրանցվել է 1-ին անակնկալը: Ընդհանուր դասակարգումով 7-րդ տեղը զբաղեցնող ամերիկացի Մայքլ Չանգը, ոչ միայն հաղթել, այլ պարզապես ջախջախիչ պարտության է մատնել աշխարհի 2-րդ թենիսիստին, իր հայրենակից Ջիմ Կուրյեին, որը երկար ժամանակ գլխավորում էր նաեւ ուժեղագույնների ցուցակը: 2-րդ խաղափուլում Չանգը հաղթեց 6-0 հաշվով:

Վերջին 3 տարիներին Կուրյեն նման հաշվով պարտություն չէր կրել, սակայն այս անգամ դա դեռեւս ոչինչ չի նշանակում, քանի որ մրցակարգը հնարավորություն է տալիս դեռ շտկել դրությունը: Նույն խմբում ընդգրկված գերմանացի Միխայել Շտիխը նույնպես 2 խաղափուլում հաղթեց կիեւցի Անդրեյ Մեդվեդեւին:

Մյուս խմբում շվեդ Ստեֆան Էդբերգն առավելության հասավ Սերխի Բրուգերայի (Իսպանիա) նկատմամբ, որին հիմա դուս նոր դասակարգման, զիջում է մեկ տեղով: ■

Օլիմպիադայում մարդիկ կուտեն ափսեներ եւ պատառաքաղներ

Լիլլեհամերում կայանալիք առաջիկա ձմեռային օլիմպիադայի կազմակերպիչները անակնկալ են նախապատրաստել համաշխարհային օլիմպիադայի մասնակիցների եւ հյուրերի համար:

Հնարավոր է չինելու համեստ անել նաեւ ափսեներ եւ պատառաքաղներ:

Այո, այո, հենց այդպես: Զարմանալու բան չկա:

Մեկ անգամվա համար օգտագործվելիք հսկայական քանակությամբ ափսեներով եւ պատառաքաղներով օլիմպիադայի մայրաքաղաքը չաղտոտելու համար կազմակերպիչները հնարամիտ քայլի են դիմել, ափսեները պատրաստվելու են կարտոֆիլից, իսկ պատառաքաղները՝ եգիպտացորենից: Հիշյալ ապարատներով տարբեր ուտեստեղեններ համտես անելուց հետո հնարավոր կլինի ուտել նաեւ ափսեներն ու պատառաքաղները: ■

Սե Ցզյունի ռեկորդային հաշվով հաղթանակը

Ավարտվեց շախմատի կանանց աշխարհի առաջնության Սե Ցզյուն (Չինաստան)-Նանա Իոսելիանի (Վրաստան) մրցախաղը: Այն ավարտվեց ժամանակից շուտ եւ անսովոր հաշվով:

11-րդ պարտիան գրանցելով իր օգտին Սե Ցզյունը մրցախաղը շահեց 8.5-2.5 ռեկորդային հաշվով եւ պահպանեց աշխարհի չեմպիոնուհու կոչումը: Սե Ցզյունի բացահայտ առավելությունը փորձառու մրցակցի նկատմամբ վկայում է, որ Չինաստանի շախմատային դպրոցը վերջին տարիներին իրոք հսկայական առաջընթաց է ապրել:

Մրցախաղի համար նախատեսված մյուս 5 հանդիպումները չեն կայանա: ■

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

alex-a EXCHANGE

Տարադրամի պաշտպանական փոխանակումից առաջ մտածեք Ձեր անվտանգության եւ օգուտի մասին: Մեր ծառայությունից օգտվում են Հայաստանի ամենահեռանկարային ընկերությունները, բայց մենք կարող ենք աշխատել նաեւ Ձեզ համար:

Դուք կարող էք մի քանի րոպեի ընթացքում վաճառել եւ գնել տարադրամ, ծեռնտու տոկոսով:

Բայց ամենագլխավորը, դուք կարող էք վաճառել եւ գնել անսահմանափակ քանակությամբ տարադրամ:

Միայն մեզ մոտ Դուք կարող էք ծեռք բերել խոշոր քանակությամբ տարադրամ, ընդ որում կծախսեք նվազագույն ժամանակ:

alex-a

ՄԵՐ ՀԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐԻ ՄԻԱՅՆ ՀԱՄԱՐ

Հասցեն «Անի» հյուրանոց, 7-րդ հարկ, 712 սենյակ, հեռ. 582792:

ՆՈՅԵՄԲԵՐ ՏԱՊԱՆ

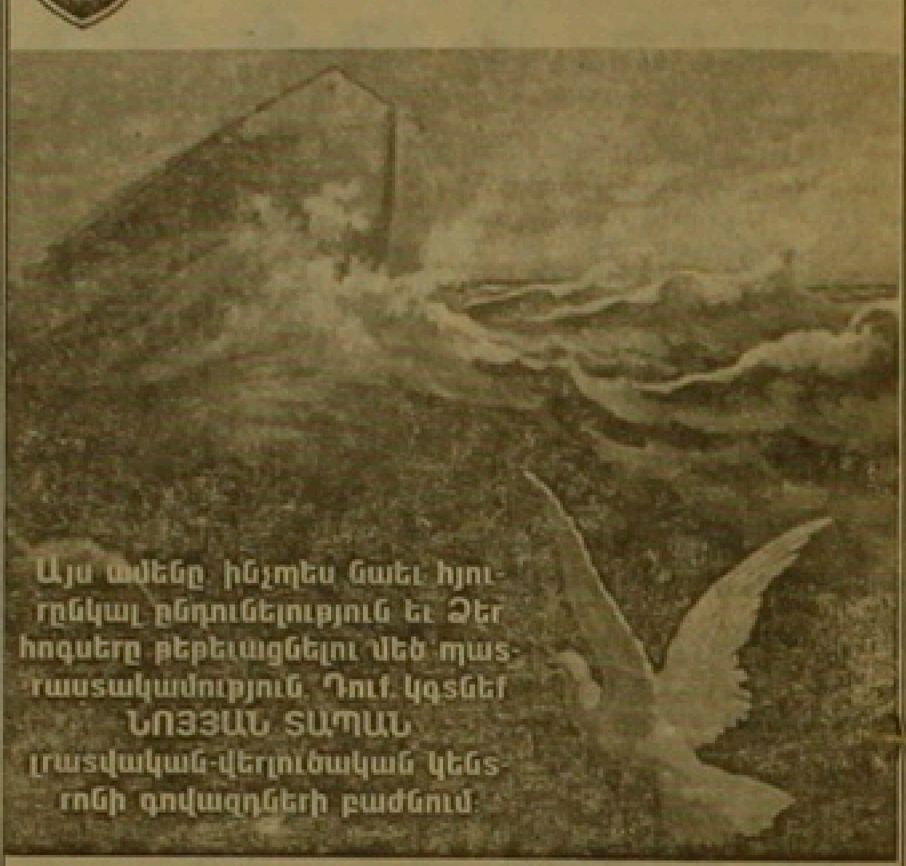

- Բարձրաճաշակ գովազդներ
- Լավ մշակված եւ գերազանց կազմակերպված գովազդային արշավ

ԱՅՍ ԱՄԵՆԸ

- Թերթում, հեռուստատեսությամբ եւ ռադիոյով
- ՀՀ-ում եւ նրանից դուրս
- բավականին էժան գներով
- Լոգոների ստեղծում
- Այցետոմսերի, հրավիրատոմսերի ձեւավորում եւ տպագրություն
- Գովազդային բուկլետների ձեւավորում եւ տպագրություն

PUBLISET.

Հասցեն Հայաստանի Հանրապետություն, Երեւան, Իսահակյանի փ. 28 հեռ. (8852) 524318 ֆաքս (8852) 524279 տելեքս 243114 NOYAN SU էլեկտրոն. փոստ nl1 @ adonis. iasnet. com կամ nl1 @ adonis. ias. msk. su

NAAVI

AVIACORPORATION

«ՆԱԱՎԻ» ավիաընկերությունը առաջարկում է

ԵՐԵՎԱՆ-ՕՄՍԿ-ԽԱԲԱՐՈՎՍԿ

ավիաուղու մարդատար եւ բեռնատար ինքնաթիռներով:

Հասցեն՝ «Սեւան» հյուրանոց, 120 սենյակ,

Հեռախոսներ՝ 56-49-78, 58-26-53

PUBLISET

Հայտարարություն

Հայխնայբանկը վարձակալման շահավետ պայմաններով հանրապետության քաղաքների ու շրջկենտրոնների խնայդրամարկղերում ծառայողական տարածքներ է առաջարկում տարադրամի փոխանակման կետերի համար: Հրավիրում ենք առեւտրային բանկերին եւ այն կազմակերպություններին, որոնք ունեն Հայաստանի Կենտրոնական բանկի համապատասխան թույլտվությունը: Մեր հասցեն՝ Երեւան 18, Մովսես Խորենացու 28ա, հեռ. 56-49-25

ՆՈՅ

«ՆՈՅ» ԲԱՆԿԸ

Բնակչությունից ընդունում է ավանդներ ռուբլով եւ տարադրամով եւ վճարում է տոկոսներ հետեւյալ պայմաններով.

ռուբլով (1961-1992 թթ.)

3 ԱՄԻՍ 45 %

6 ԱՄԻՍ 100 %

ռուսական ռուբլով (1993 թ.)

ԱՄՍԱԿԱՆ 15 %

տարադրամով

(ամերիկ. դոլար, գերմանական մարկ)

ԱՄՍԱԿԱՆ 5 %

Դիմեք մեզ Երեւանի հետեւյալ հասցեներով

Հանրապետության 67, հեռ. 56-51-07

«Անի» հյուրանոց 507, 514 սենյակներ հեռ. 59-45-09, 56-49-30

Չեխով 23, հեռ. 46-25-27

Սայաթ Նովայի (?) Բաղրամյան 79, հեռ. 27-05-16

PUBLISET.

Ե Վ Ա

«Եվա» ուսումնական կենտրոնը կատարում է հերթական ընդունելությունը հետեւյալ մասնագիտություններով.

- օպերատորական գործ, ծրագրավորման լեզուների եւ փաթեթների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա,
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառում հաշվապահության մեջ,
- անգլերեն լեզվի ուսուցում արագացված կամ ավանդական մեթոդով,
- կոմմերցիա եւ էրիկլյացիա,
- մեքենագրություն:

Դասընթացները վճարովի են, 1-3 ամիս տեւողությամբ: Շրջանավարտները կստանան վկայականներ հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով: Ընդունելությունը՝ ամեն օր (բացի կիրակիից, ժամը 11.00-17.00-ը): Մեզ մոտ տաքացվում են բոլոր լսարանները: Հասցեն՝ Մարյան 4: Հեռ.՝ 58-21-22

«ՌԱՇԻՆՔ-ԱՎԻԱ»

Հրավիրում ենք թռիչքի հետեւյալ ավիաուղիներով

ՄՈՍԿՎԱ *(ուղիղ չվերթ, ամեն օր, բացի կիրակի եւ երկուշաբթի օրերից)*

ԻԺԵՎՍԿ

ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ

ԱՍՏՐԱԽԱՆ

(ամեն չորեքշաբթի)

- Ապահովում ենք բեռների փոխադրում մինչեւ երկու տոննա
- Բարձրակարգ սպասարկում
- Սնունդ
- Ողջ թռիչքի ընթացքում Ձեզ կուղեկցեն մեր ներկայացուցիչները, որ ամեն ինչ կանեն Ձեր հարմարավետության համար:

Տոմսերը վաճառվում են՝ Մաշտոցի պողոտա 40 («Գեղարվեստական սրահ» խանութ), Մուրացանի փողոց 113/3, «Զվարթնոց» օդանավակայան, տոմսարկղ թիվ 1

Հեռ. 53-83-47, 45-25-80, 52-79-22

NICA

INVESTMENT COMPANY

«ՆԻԿԱ» ԻՆՎԵՍՏԻՑԻՈՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԻՐ ԱՎԱՆԴԱՏՈՒՆԵՐԻՆ ՍՆՆԴԱՄԹԵՐՔ ՁԵՌՔ ԲԵՐԵԼՈՒ:

Վաճառքը կատարվելու է նոյեմբերի 12-ից 18-ը:

Խանութի հասցեն Տերյան 59 (նկուղային հարկ)

PUBLISET.

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՀԱՄԼԷՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ռեկլամի ձեւավորման եւ տառատեսակների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ՊԱԼԼԱՔՅԱՆ

ՀՀ կառավարության «Պարբերական» հրատ. տպարան. Երեւան 23 Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 68149. Տպաքանակ 25 000. Պատվեր 1639 Ստորագրված է տպագրության 17. 11. 1993

digitised by A.R.A.R.@